

T. C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ŞİDDETEN DOLAYI KADIN SİĞİNMAEVİ VE ACİL SERVİSE
BAŞVURAN KADINLARIN DURUMLULUK KAYGI DÜZEYİ,
BENLİK SAYGISI VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ**

Mervenur ATALAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ

II. DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Serap KOÇAK

Gaziantep

2020

T. C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ŞİDDETEN DOLAYI KADIN SİĞİNMAEVİ VE ACİL SERVİSE
BAŞVURAN KADINLARIN DURUMLULUK KAYGI DÜZEYİ,
BENLİK SAYGISI VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN
İNCELENMESİ**

Mervenur ATALAY

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

HALK SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ

II. DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Serap KOÇAK

Gaziantep

2020

**T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI**

**ŞİDDETEN DOLAYI KADIN SİĞİNMAEVLİ VE ACİL SERVİSE BAŞVURAN
KADINLARIN DURUMLULUK KAYGI DÜZEYİ, BENLİK SAYGISI VE
PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ**

MERVENUR ATALAY

Tez Savunma Tarihi: 11.05.2020
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Onayı

Prof. Dr. Mehmet TARAKÇIOĞLU
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez çalışmasının bir "Yüksek Lisans" derecesi için uygun ve yeterli bir çalışma olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ
Hemşirelik Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir "Yüksek Lisans" tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ
Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Hatice Serap KOÇAK
II. Tez Danışmanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir "Yüksek Lisans" tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi

Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ
Prof. Dr. Türkan PASİNLİOĞLU
Prof. Dr. Derya TANRIVERDİ

İmzası

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

11.05.2020

Mervenur ATALAY

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca yoğun çalışmalarına rağmen her durumda yanımda olup, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, bana her konuda destek olan ve rehberlik eden değerli danışman hocalarım Prof. Dr. Zeynep Güngörmüş ve Dr. Öğr. Üye. Hatice Serap Koçak'a; yaşadıkları şiddetten kaynaklı içinde bulundukları kötü ruh haline rağmen şiddete karşı pes etmeyen, güçlü duran ve mücadele eden, aynı zamanda tezime katılıp en özel sorunlarını benimle paylaşan tüm kadınlara; bana eğitimim boyunca her anlamda danışmanlık yapan, yol gösteren, tecrübelerini paylaşan, ihtiyaç duyduğum her anda yardımına koşan canım ablam Yasemin Ateşeyan'a; eğitimim boyunca benimle birlikte üzüldüğüm sevinen, bana moral ve güç veren, tüm zorlukları benimle birlikte göğüsleyen Sevgili Eşim Fatih Atalay'a; beni manevi yönden destekleyen, motive eden ve beni hiçbir durumda yalnız bırakmayan çok kıymetli Anneme, Babama ve Kardeşlerime; eğitimim için destek olan çalışma arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ederim.

Mervenur ATALAY

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

İÇİNDEKİLER	ii
TABLOLAR DİZİNİ.....	v
KISALTMALAR.....	vi
TEŞEKKÜR	i
ÖZET	1
ABSTRACT.....	2
1. GİRİŞ.....	3
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi.....	3
1.2. Çalışmanın amacı	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Şiddet	6
2.2.Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet	7
2.2.1. Aile içi şiddet.....	7
2.2.2. Kadına yönelik şiddet	7
2.3. Şiddet Türleri	9
2.3.1. Fiziksel şiddet.....	9
2.3.2. Ekonomik şiddet.....	10
2.3.3. Duygusal/psikolojik şiddet.....	11
2.3.4. Sözel şiddet	11
2.3.5. Cinsel şiddet	11
2.3.6. Siber şiddet.....	12
2.4. Şiddetin Oluşumu ve Nedenleri	13
2.5. Dünyada ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet ve İstatiksel Veriler	15
2.5.1. Dünyada kadına yönelik şiddet	15
2.5.2. Türkiye’de kadına yönelik şiddet	17

2.6. Dünyada Kadına Yönelik Hukuksal Düzenlemeler ve Toplantılar	20
2.7. Türkiye’de Kadına Yönelik Hukuksal Düzenlemeler ve Toplantılar.....	21
2.8. Kadın Sığınmaevleri ve Ortaya Çıkışı	23
2.8.1. Kadın sığınmaevlerinin bağlı bulunduğu örgüt yapısı.....	24
2.9. Şiddet Gören Kadınların Problem Çözme Becerileri, Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeyleri.....	28
2.9.1. Problem çözme becerileri.....	28
2.9.2. Benlik saygısı	29
2.9.3. Kaygı düzeyleri	29
2.10. Kadına Yönelik Şiddet ve Halk Sağlığı Hemşireliği.....	30
3. GEREÇ ve YÖNTEM	32
3.1. Araştırmanın Amacı ve Türü	32
3.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme	32
3.3. Araştırmanın yapıldığı yer ve zaman.....	32
3.4. Araştırmanın değişkenleri	32
3.5. Verilerin toplanması	33
3.6. Veri toplama araçları	33
3.6.1. Kişisel bilgi formu	33
3.6.2. Problem Çözme Envanteri (PÇE).....	33
3.6.3. Durumluluk Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory –STAI-1)	34
3.6.4. Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği	34
3.7. Verilerin Değerlendirilmesi	35
3.8. Araştırmanın Etik Boyutu	35
4. BULGULAR.....	36
5. TARTIŞMA	47
6. SONUÇ ve ÖNERİLER	56
6.1. Sonuç	56

6.2. Öneriler	57
7.KAYNAKLAR.....	59
8.EKLER	72
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu	72
Ek 2. Problem Çözme Envanteri (PÇE)	74
Ek 3. Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği	76
Ek 4. Durumluluk Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory –STAI-1)	77
Ek 5. Kurum İzin Belgesi	78
Ek 6. Etik Kurul İzin Belgesi	79
9. ÖZGEÇMİŞ.....	81

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. BM İstatistik Bölümü (UNSTATS) tarafından seçilmiş bazı ülkelerde kadına yönelik şiddetin mevcut durumları.....	17
Tablo 2. Kadın sığınmaevlerine ait örgüt yapısı	24
Tablo 3. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı	36
Tablo 4. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Dağılımı	37
Tablo 5. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Şiddet ve Türlerine Yönelik Bilgilerinin Dağılımı	38
Tablo 6. Kadınların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Alınan Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	40
Tablo 7. Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Alınan Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	41
Tablo 8. Kadınların Karşılaştığı Şiddet Nedenlerine ve Türlerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Alınan Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	43
Tablo 9. Kadınların Problem Çözme Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları, Durumluluk Kaygı Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki	45
Tablo 10. Problem Çözme Ölçeği, Durumluluk Kaygı Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeği Beklenen ve Gözlenen Min.- Max. Puanlar	46

KISALTMALAR

BM : Birleşmiş Milletler

CEDAW : Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme)

KGSM : Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü

KYAİŞ : Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

SHÇEK : Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu

ŞÖNİM : Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi

STK : Sivil Toplum Örgütü

ÖZET

ŞİDDETEN DOLAYI KADIN SĞINMAEVİ VE ACİL SERVİSE BAŞVURAN KADINLARIN DURUMLULUK KAYGI DÜZEYİ, BENLİK SAYGISI VE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN İNCELENMESİ

Mervenur ATALAY

Yüksek Lisans Tezi,
Hemşirelik Anabilim Dalı Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Programı
Danışmanı: Prof. Dr. Zeynep GÜNGÖRMÜŞ

II. Danışman
Dr. Öğr. Üye. Hatice Serap KOÇAK
2020, 81 Sayfa

Araştırmada, şiddetten dolayı kadın sığınmaevi ve acil servise başvuran kadınların durumluluk kaygı düzeyi, benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Aralık 2018-Ağustos 2019 tarihlerinde şiddete maruz kalma sebebiyle acil servise ve kadın sığınmaevine başvuran kadınlar, örneklemini sığınmaevinde kalan 45 kadın ile acil servise başvuran 37 kadın olmak üzere toplam 82 kadın oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik bilgiler formu, Durumluluk ve Sürekli Kaygı Envanteri, Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri ölçekleri kullanılmıştır. Problem çözme envanterinin, problem çözme yeteneğine güven alt boyutu puan ortalaması 35.0 ± 15.3 , yaklaşma-kaçınma alt boyutu puan ortalaması 39.7 ± 15.3 , kişisel kontrol alt boyutu puan ortalaması 16.1 ± 3.6 , toplam puan ortalaması 90.9 ± 28.6 , durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması 45.9 ± 5.5 , benlik saygısı toplam puan ortalaması 12.3 ± 2.0 olarak ortalamanın altında bulunmuştur. Ayrıca, Problem çözme ölçeği toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında ve durumluluk kaygı toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Anahtar Sözcükler: Aile içi şiddet, Benlik saygısı, Durumluluk kaygı, Hemşirelik, Problem çözme, Sığınmaevi.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE STATE ANXIETY, SELF RESPECT AND PROBLEM SOLVING SKILLS OF WOMEN WHO APPLY TO THE VIOLENCE AND APPLYING TO WOMEN'S SHELTER HOUSE AND EMERGENCY SERVICE

Mervenur ATALAY

Masters Thesis,

Department of Nursery Public Health Nursery Masters Degree Programme

Thesis Advisor: Professor Zeynep GÜNGÖRMÜŞ

II. Thesis Advisor

Dr. Öğr. Üye. Hatice Serap KOÇAK

2020, 81 Pages

This research is conducted by the means of designating the women of the state anxiety level, self respect and problem solving skills of the women who apply to women's sheltering house and emergency service due to the violence. Scope of the research is the women applying to the emergency room and women's shelter due to being exposed to violence between December 2018 and August 2019. And the sample of the investment is consisted of a total of 82 women, including 45 women staying in the sheltering house and 37 women. In collecting the data, socio-demographic information form, Problem Solving Inventory, State Anxiety inventory (STAI-I), Coppersmith Self-Esteem Scale were used. Problem solving scale, confidence in problem solving ability (CPSA) sub-dimension average score is 35.0 ± 15.3 , approach-avoidance sub-dimension average score is 39.7 ± 15.3 , personal control sub-dimension average score is 16.1 ± 3.6 , total score average is 90.9 ± 28.6 , the state anxiety scale total score average is 45.9 ± 5.5 , self-esteem total score average is 12.3 ± 2.0 .

Key words: Domestic violence, nursing, self-esteem, state anxiety, women's shelter, problem solving, violence

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), toplum sağlığını etkileyen bir sorun olarak görülen şiddet kavramını “Fiziksel güç veya kuvvetin, kendine, başkasına ya da bir topluluğa karşı fiziksel zarara yol açacak ya da fiziksel zararlar sonuçlanma ihtimalini artıracak, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına neden olacak bir biçimde tehdit edici biçimde ya da gerçekten kullanılmasıdır” olarak tanımlanmaktadır (1). Şiddet fiziksel, sözlü, ekonomik, cinsel veya psikolojik olabilir. Fiziksel şiddet, başka bir kişiyi kontrol etmek için kullanılan fiziksel saldırıları ve tehditleri; cinsel şiddet, bir kişiyi rızası olmadan cinsel ilişkiye zorlamak, şiddet veya kötü muamele kullanmak da dâhil olmak üzere herhangi bir cinsel kazanç elde etmeyi; psikolojik şiddet bir kişiye bağırarak, aşağılamak, küfür etmek, tehdit etmek, cezalandırmak veya ezmeyi; ekonomik şiddet ise, ailenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılamamayı, kadınların çalışmasını engellemeyi veya kadınların banka kartlarını geri vermemeyi içerir (2). Toplumda şiddetten en çok etkilenen grup kadınlardır. Kadın olmak, şiddete maruz kalmak için bir risk faktörüdür (3). Dünyadaki her üç kadından en az biri, hayatlarının herhangi bir döneminde genellikle kendi ailesi veya tanıdığı biri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmakta, cinsel ilişkiye zorlanmakta ya da farklı bir biçimde tacize uğramaktadır (4). Kadına yönelik şiddet, insan hakkı ihlali olmakla birlikte kadınların hem topluma hem de ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimlerine tam katılımlarını engelleyen derin bir halk sağlığı sorunudur. Şiddet birçok kadının hayatını etkilemesine rağmen, uygulanmaya devam etmektedir. Araştırmalar, şiddet yaygınlığının ortamlar arasında (ölkeler, ölkeler içindeki ve mahalleler ve bölgeler arasında) büyük farklılıklar gösterdiğini bildirmektedir. Yapılan araştırmalarda eşler arası şiddetin 12 aylık yaygınlığı, Danimarka, İngiltere, İrlanda ve ABD gibi yüksek gelirli ölkelerde % 4’lerde iken Etiyopya gibi bazı düşük gelirli ölkelerde % 40’ı aşmaktadır (5).

Kadına yönelik aile içi şiddet konusunun Dünya’da siyaset alanında ve akademik çalışmalarda tarihi oldukça kısadır. Kadına yönelik şiddet kavramının önemli bir sorun olarak algılanması ve bu duruma yönelik çözümler üretilmeye başlanması konusunda oldukça geç kalınmıştır. 1970’li yılların başında Batı toplumlarında araştırmalarda konu olarak ele alınan kadına yönelik şiddet kavramı, Türkiye’de 1980’li yılların sonunda ele alınmaya başlanmıştır. DSÖ’nün (2013) kadına yönelik şiddet raporunda, 15-49 yaş

arasındaki kadınların, %13 ile %61'i eşleri tarafından hayatlarında en az bir kez fiziksel şiddete, %6 ile %59'unun en az bir kez zorla cinsel ilişkiye girme veya buna teşebbüs etme durumuna maruz kaldığı ve %1 ile %28'inin gebelik sırasında eşi tarafından fiziksel olarak istismar edildiği bildirilmiştir. DSÖ'nün 2014 yılında yayımladığı kadına yönelik şiddet raporunda ise dünya genelinde kadınların ölüm sebebinin çoğunlukla eş şiddeti olduğu belirtilmiştir (4).

Ülkemizde T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın kadına şiddete yönelik yapmış olduğu "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması (2015)" nda kadınları şiddete en fazla maruz bırakan grubun yakın ilişkide oldukları erkekler olduğunu ortaya konmuştur. Kadınların, yaşamlarının herhangi bir döneminde, eşleri veya birlikte oldukları erkekler tarafından maruz kaldıkları fiziksel şiddet oranı %36, cinsel şiddet oranı ise %12'dir. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, belirtilen şiddet biçimlerine ilişkin tahminler bölgeler arasında farklılaşmaktadır. Fiziksel şiddet, en düşük Doğu Marmara Bölgesi'nde (%30.3), en yüksek Orta Anadolu Bölgesi'nde (%42) görülmektedir. Cinsel şiddet, en düşük Orta Anadolu, Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde (%9.9), en yüksek ise Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde (%16.2) görülmektedir (6). Duygusal şiddetin ve istismarın düzeylerine bakıldığında ise Türkiye'de evli kadınların %44'ünün hayatlarının herhangi bir döneminde, %35 ile %54 oranında duygusal şiddet ve istismar biçimlerinden en az birine maruz kaldığı saptanmıştır (7).

Şiddete maruz kalan kadın, yoğun korku, çaresizlik, güvensizlik ve umutsuzluk duyguları içindedir. Şiddet mağduru kadında yoğun endişe, panik, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları, somatik ve psikosomatik şikâyetler (mide ve baş ağrısı, baş dönmesi, bayılma vb.), öfke ve öfke patlamaları (çocuklara, hayvanlara, eşyalara), alkol ve uyuşturucu bağımlılığı, intihar, ölüm, cinayet, insanlara güvensizlik, yakın ilişkilerde zorluk, kendine zarar veren davranışlar, endişe ve panik atakları, disosiyatif bozukluklar, toplum ve çevreden soyutlanma gibi durumlar gelişebilmektedir (8). Ayrıca kadınların problem çözme tekniklerinin değerlendirildiği bir çalışmada kadın sığınmaevinde 6-12 ay kalan kadınların problem çözme becerilerinin yetersiz olduğu bulunmuştur (2). Şiddet mağduru olan ve olmayan kadınlarda kaygı ve depresyon düzeylerinin değerlendirildiği bir diğer çalışmada ise şiddet mağduru kadınların ortalama kaygı ve depresyon puanlarının istismar edilmeyen kadınlardan daha yüksek olduğu saptanmıştır (9). Ayrıca

benlik saygısı düşük olan kadınlarında anksiyete ve depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmiştir (10).

Kadına yönelik şiddet, dünya çapında % 30' luk küresel yaygınlıkla önemli bir halk sağlığı sorunu olarak devam etmekte olup çözümüne yönelik acil müdahaleler gerekmektedir (11). Lee (2007) suistimal edilen kadınlar için çözüm odaklı bir yaklaşım önermektedir. Bu yaklaşım ile kadınların sorunlara odaklanmak yerine güçlü yönleri ve yetkinliklere odaklanmaları gerektiğini vurgulamaktadır. Yapılan çalışmalar sosyal desteğin ve güçlendirme projelerinin kadınların benlik duygusunda ve başa çıkma yeteneğinde iyileşmeler olduğu bildirilmiştir (10, 12, 13). Bu hedef doğrultusunda şiddet gören ve şiddet sonrası sığınmaevlerinde yaşamaya başlayan kadınların benlik saygılarının, problem çözme becerilerinin ve kaygı düzeylerinin belirlenmesi, planlanacak olan müdahalelerin etkililiği açısından önemlidir.

1.2. Çalışmanın Amacı

Bu çalışma şiddetten dolayı kadın sığınmaevi ve acil servise başvuran kadınların durumluluk kaygı düzeyi, benlik saygısı ve problem çözme becerilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Şiddet

Şiddet; “insanların fizyolojik veya psikolojik olarak zarar görmesine, yaralanmasına ve giderek sakat kalmasına, hatta hayatlarını kaybetmelerine yol açan bireysel ya da toplu hareketlerdir” şeklinde tanımlanmaktadır. Çalışmalarda şiddete yönelik olarak düşmanlık, öfke, saldırganlık, güç, güçsüzlük gibi kavramlar da yer almaktadır (14-16). Şiddet genellikle fiziksel, psikolojik, bazen de ekonomik ve cinsel olarak ortaya çıkmaktadır ve bireylerin yaşam kalitelerini büyük ölçüde etkilemektedir. Farklı birçok şekilde maruz kalınan ve toplumun hemen her kesiminde mücadele edilen sosyal sorunların başında şiddet gelmektedir ve en fazla uygulandığı kesim ise kadınlardır. Dünya’da ve ülkemizde kadınlar, şiddetin ortaya çıkardığı olumsuz fiziksel, sosyal, psikolojik, ekonomik ve cinsel sonuçlara en fazla maruz kalan gruptur. Eş veya birlikte yaşanan kişiler tarafından maruz bırakılan şiddet, kadınların fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde birçok yönden olumsuz etkilere yol açabilmektedir. Kadına yönelik şiddet; toplumsal, kültürel, dini ve coğrafi sınırları aşan küresel bir sorundur. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kadına yönelik şiddet durumu, en temel insan hakları ihlali ve ayrımcılık biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır (17).

Şiddet ile ilgili ülkemizdeki en önemli kanun 6284 sayılı “Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” dur. Kanuna göre şiddet, aile içi şiddet ve kadına yönelik olarak iki şekilde tanımlanmıştır. Kadına yönelik şiddet “cinsiyeti temel alan, kadını inciten, ona fiziksel, cinsel ve ruhsal olarak zarar veren ya da verme olasılığı yüksek olan, özel yaşamında ya da toplum içerisinde baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlamasına neden olan her türlü davranıştır ve yaptırımdır” şeklinde tanımlanmıştır (18). Kadına yönelik şiddet türündeki amaç, kadının davranışlarını kontrol etmeyi sağlamak ve bu amaçla korku ve baskı yöntemlerini kullanmaktır. Kanuna göre aile içi şiddet ise “kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranış” olarak tanımlanmıştır (19).

Şiddet, toplumda sadece fiziksel bir müdahale gibi algılanmaktadır fakat şiddet, fiziksel olarak sebep olduğu zararın dışında kişinin psikolojik sağlığını da hem geçici hem de kalıcı olarak önemli ölçüde etkilemektedir (20). Şiddet, kişinin yaşama hakkını, sağlığını ve insan haklarını tehdit etmekte, aile ve toplumda sosyal ve ekonomik sorunlara yol açmakta, toplumda üretken bireyin kapasite kaybına ve parasal kayıplara, anksiyete, depresyon ve intihar gibi yaşam süresinin kısalmasıyla sonuçlanan önemli sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Bütün bu nedenler çerçevesinde şiddet, hangi türden olursa olsun kabul edilmemesi gereken sosyal bir suç ve önemli bir halk sağlık sorunudur (21).

2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet

2.2.1. Aile içi şiddet

Aile içi şiddet; “aralarında hukuksal bağlılık ya da kan bağı olan, birlikte yaşayan, kendisini aile olarak tanımlamış belirli bir grup içinde güç göstermek zorlamak, aşağılamak, öfke ve gerginlik boşaltmak amacıyla bir bireyden diğerine yöneltilen her türlü şiddet davranışı” olarak tanımlanmaktadır (22). Aile içi şiddet, kadına, çocuğa ya da erkeğe yönelik olarak karşımıza çıkmaktadır fakat bu duruma en çok maruz kalan grubu kadınlar oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde dünya genelinde her dört kadından biri aile içi şiddete maruz kalmaktadır (23).

Aile içi şiddeti etkilediği düşünülen faktörler;

- Kişilerin geçmişlerinde yaşanmış şiddet durumunun varlığı,
- Eşler arasındaki din, ırk ve ideolojik farklılık,
- Eşlerden birinin diğerinden daha başarılı olması, özellikle kadının mesleğinin erkeğin mesleğinden daha iyi ve gelirinin daha fazla olması,
- Eşlerde ya da eşlerden birinde psikiyatrik bir hastalığının bulunması, alkol ve/veya madde bağımlılığı ya da tanımlanmış kişilik bozuklukları bulunması
- Aile içinde güç dengesizliği,
- Evliliğe dair geleneksel bazı yaklaşımların benimsenmesi,
- Çevresel etkenler (işsizlik, sosyal izolasyon vb.) olarak sıralanabilir (24,25).

2.2.2. Kadına yönelik şiddet

Şiddetin tanımı DSÖ tarafından 1993 yılında yapılmıştır; 1996 yılında ise şiddetin halk sağlığı önceliklerinden biri olduğunu deklare edilmiştir. DSÖ’nün yaptığı bu tanıma göre; “kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında

kadına baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır” (26).

Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Bildirgesine göre kadınlara yönelik şiddet; “ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel veya psikolojik acı veya ıstırap veren veya verebilecek olan cinsiyete dayanan bir eylem veya bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” olarak tanımlanmaktadır (4).

Şiddet ve Kadın Çalışma Grubu’nun raporuna göre, kadına yönelik şiddet iki gruba ayrılmıştır:

1- Özel alanda (aile içinde, eşler arasında) şiddet: Kadının fiziksel, duygusal/psikolojik, ekonomik, sözel ve cinsel olarak şiddete maruz kalma durumudur.

2- Toplumsal alanda kadına yönelik şiddet 2 kategoride ele alınmıştır. Yapılan bu ayrım mağdurun belli olup olmamasına göre yapılmıştır. Birinci grupta iş yerlerinde, okulda, sokakta, sosyal yaşamın her noktasında ve savaş bölgelerinde yaşanan şiddet durumları ele alınmakta; ikinci grupta ise mağdurun kim olduğu belirsiz olan ancak kadının zarar görmesine sebep olan durumun ve ortamın devam etmesine neden olan medyatik şiddete yer verilmektedir. Kadının kendi isteği olmadan bedenine ve cinselliğine yönelik her türlü davranış şiddet olarak görülmelidir. Kadına yönelik şiddete imalı sözler ve şakalar, pornografik dil kullanarak yapılan sözlü sarkıntılık, elle sarkıntılık, dostça görünümün altında rahatsız edici konuşmalar ve dokunmalar, dokunmak için fırsatçı tutumlar, ısrarlı teklifler, cinsel içerikli küfürler, vurmak, yaralamak, tecavüz, yakmak, korkutmak, malına zarar vermek gibi durumlar örnek gösterilebilir (27).

Aile içi şiddetin en yaygın biçimlerinden biri kadınlara yönelik şiddettir ve bu şiddet türünde ailede kadınlar en çok eşleri tarafından şiddete maruz kalmaktadır. Eşler arasındaki şiddete yönelik yapılan bir çalışmada, şiddet eğer eş tarafından uygulanıyorsa bunun %93’ünün erkek, eğer kız ya da erkek arkadaş tarafından uygulanıyorsa bunun %91’inin erkek, eski eş tarafından uygulanıyorsa bunun %89’ının erkek olduğu tespit edilmiştir (28).

Herhangi bir sosyal problemi anlayıp problemi engellemenin ilk yolu, problemin nedenlerini ortaya çıkarmaktır. Kadına yönelik şiddetin nedenlerini inceleyen çalışmalar iki tür boyutu ele almaktadır. Bunlardan ilki şiddeti uygulayan kişinin davranışlarını etkileyen durumlar, bir diğeri ise şiddete maruz kalan kadınların bazılarının “şiddete maruz kalmaya” yönelik inançları ve bu inançların dayanaklarıdır (29). Evin içinde olup-

biten her şeyin, mahrem olarak görülmesi sebebiyle koca dayaağı, evlilik içi tecavüz gibi şiddet biçimleri yakın zamana kadar saklı tutulan ve mücadele edilemeyen bir konu halini almıştır. Ülkemizde bu durumun, diğer ülkelere göre daha az bilinir bir konu haline gelmesindeki sebep, ülkemizin kendine özgü olan koşullarıdır (30). Kadına yönelik ev ve evlilik içi şiddetin derecesinin, kadının şiddet uygulayan kişiye cinsel, duygusal ve ekonomik olarak bağımlılık derecesiyle aynı ölçüde artış gösterdiği söylenebilir (31).

2.3. Şiddet Türleri

Kadına yönelik şiddetle ilgili yapılan birçok çalışma bulunmaktadır ve bu çalışmalar, kadının maruz kaldığı şiddet biçiminin sadece fiziksel şiddet olmadığını ve kadına yönelik şiddet algısının daha geniş kapsamlı olduğunu göstermektedir. Buna göre kadına yönelik şiddetin türleri; fiziksel şiddetin yanı sıra ekonomik, sosyal, psikolojik, cinsel, siber şiddet olarak karşımıza çıkmaktadır (32).

2.3.1. Fiziksel şiddet

Fiziksel şiddet, “itmek, tokat atmak, ısırarak, boğmaya çalışmak, tekmelemek, yumruklamak, eşya fırlatmak, fiziksel kuvvet kullanarak evden çıkmasına veya eve girmesine engel olmak, bıçak veya silah gibi aletlerle tehdit etmek, işkence yapmak gibi fiziksel gücün kullanıldığı durumlar” olarak tanımlanmaktadır (33). Kadınlara yönelik fiziksel şiddet genellikle, eş veya eski eş tarafından uygulanmaktadır. En fazla karşılaşılan şiddet türü olmasına rağmen gizli tutulmuş bir durumdur. Bu şiddet türü, evinin düzeninin bozulmaması ve kocasının terk etmemesi, huzurun bozulmaması, kadının utanması ya da kadının korkması gibi nedenlerden dolayı kadın tarafından gizli tutulmaktadır. Çoğu zaman gizli kalmış bir durum olsa da yapılan araştırmalara ve verilere bakıldığında kadına yönelik şiddetin boyutu yok sayılamayacak kadar fazladır (34).

Fiziksel şiddetin bir türü namus cinayetleridir ve namus cinayetleri büyük toplumsal sorunlara yol açmaktadır. Namus cinayetleri, geleneğe karşı gelen aile bireylerine, özellikle kadınlara yönelik bir şiddettir ve kültürel olarak da onaylanmaktadır. Ülkemizde halen devam eden ve büyük ve önemli bir toplumsal sorun olan bu cinayetler, aynı zamanda ülkemiz için ciddi bir sosyal sorundur (35). Ülkemiz için oldukça önemli bir sorun olmasına rağmen, cinayetlerin mağdurları, failleri, cinayetin altında yatan nedenler gibi temel bilgilerin yer aldığı resmi kayıtlar ve çalışmalar yok denecek kadar azdır (36). Dünyada ve Türkiye’de Kadın Cinayetleri 2019 tarihinde yayımlanan 2016-2017-2018

Verileri ve Analizler raporunda, Türkiye’de 2016-2018 yıllarında işlenen kadın cinayetlerine yönelik detaylı veriler, tespitler ve öneriler yer almaktadır. Rapor kapsamında, 2016-2018 yıllarında 726’sı polis ve 206’sı jandarma kayıtlarına geçen toplam 932 kadın cinayeti işlendiği görülmektedir (37).

Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) 2008 Kadına Yönelik Aile içi şiddet Araştırmasına göre; ülkemizde kadınların fiziksel şiddete uğrama oranı %39’dur. Bu oranlara göre kadınların yarısına yakını fiziksel şiddete uğramaktadır (38). KSGM’nin 2014 yılı araştırmasına göre ise; kadınların %36’sı fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. 2008 ve 2014 araştırmaları karşılaştırıldığında, fiziksel şiddete uğrayan kadınların oranında %3’lük bir azalma olduğu görülmektedir (19). 2014 şiddet araştırma sonuçları dikkate alındığında fiziksel şiddete yönelik oranlar bölgeler arasında farklılık göstermektedir. Orta Anadolu bölgesi %43’lük oranla yaşamın herhangi bir döneminde, %11’lik oranla ise son 12 ayda maruz kalınan fiziksel şiddetin en fazla görüldüğü bölgedir. Yaşamın herhangi bir döneminde maruz kalınan fiziksel şiddetin en az dile getirildiği bölge Doğu Karadeniz, son 12 ayda en az belirtildiği bölge ise Doğu Marmara Bölgesi’dir. Bu verilere çerçevesinde, kadınların çoğunun fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir fakat şiddete maruz kalınmasına rağmen bunu reddeden ya da gizli tutan kadınların da varlığı düşünüldüğünde bu oranların söylenen oranlardan çok daha fazla olacağı tahmin edilmektedir (6).

2.3.2. Ekonomik şiddet

Ekonomik şiddet, “sahip olunan maddi kaynakların veya paranın kadının üzerinde, tehdit ve yaptırım aracı olarak kullanılması” olarak tanımlanmaktadır (39). Ekonomik şiddet, kadının ekonomik özgürlüğünü elde edebileceği ve statü elde edebileceği bir işte çalışmasını engellemek, kadının çalıştığı işte ilerlemesini engellemek, kadının kazandığı para üzerinde tasarruf hakkı tanımamak, kısıtlı miktarda harçlık vererek yapılması imkânsız isteklerde bulunmak ve bu isteklerin karşılanamaması halinde kavga çıkarmak, evin giderlerini kadının üstüne yıkmak veya kadını buna mecbur kılmak vb. şeklinde özetlenebilir (33, 40).

Ekonomik şiddet, yalnızca kadını ve ailesini değil, aynı zamanda yaşanan ülke için de kalkınmayı ve gelişimi engelleyen önemli bir problemdir (41). Kız çocuklarına toplumsallaşma ve sosyalleşme sürecinde geri planda olması, elindekiler ile yetinmeyi bilmesi ve ekonomik özgürlükten yoksun kalmaları öğretilmekte ve genellikle eğitim alanında arka planda kalmaları sağlanarak çalışma hayatından geri kalmaları sağlanmaktadır. Eğitim özgürlüğü ve hakkı elinden alınan ya da eğitim eksikliği olan

kadınların emekleri göz ardı edilmekte ve sömürülmekte, ev içerisinde çalıştırılmakta ve maddi özgürlükleri ellerinden alınmaktadır (39). KSGM tarafından 2014 yılında yapılan araştırmaya göre ülkemizde ekonomik şiddete maruz kalan kadınların oranı %30'dur (6).

2.3.3. Duygusal/psikolojik şiddet

Duygusal-psikolojik şiddet; “duyguların ve duygusal ihtiyaçların, zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla karşı tarafa baskı uygulayabilmek gibi amaçlarla sömürülmesi, yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılması” olarak tanımlanmaktadır (41). Aşağılayıcı sözler söylemek, kadının zaafları ile alay etmek, aşırı genellemeler yapmak (sen hep böylesin, bunu her zaman yaparsın vb. gibi), küfür etmek, suçlamak, küçük düşürmek, hakaret etmek, eşi (kadını) çelişki içinde bırakmak, yüksek sesle bağırarak, korkutmak, çocukları vermemekle ya da kadının sosyal ve meslek yaşamını bozmakla tehdit etmek gibi sözel şiddete de dâhil olan bu davranışlar psikolojik şiddet kapsamında yer almaktadır (42,43). KSGM tarafından 2014 yılında yapılan araştırmaya göre kadınların %44'ü psikolojik şiddete maruz kalmakta ve bu durum son 12 ayda %26 oranındadır (6).

2.3.4. Sözel şiddet

Sözel şiddet duygusal şiddetin bir türü olarak da değerlendirilmektedir ve söz veya davranışlarla karşıdaki kişiyi korkutma, ceza verme ve kontrol etme şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Sözel şiddet olarak en fazla görülen durum, kişi için değerli olan durumlara yönelik güven sarsmak ve kişiyi incitmek için belirli aralıklarla çok ağır hakaret ve sözler söylemektir. Aşağılayıcı şekilde sözler söylemek, zaafları ile alay etmek eleştirmek, susturmak, karşı çıkmak, aşırı genellemeler yapmak (Sen hep böylesin, bunu her zaman yaparsın), suçlamak, küfretmek, alay etmek, küçük düşürmek, yüksek sesle bağırarak, eşi (kadını) çelişki içinde bırakmak, eşini hizmetçisiymiş gibi kullanmak, eşin (kadının) öz güvenini yitirmesini neden olmak gibi durumlar sözel şiddet kapsamında yer almaktadır (14,44-46). Duygusal şiddetin bir türü olarak da karşımıza çıkan bu şiddet türü aile içinde kadınların en sık maruz kaldığı şiddet türlerinden biridir.

2.3.5. Cinsel şiddet

Cinsel şiddet, cinsellik kavramının kadına yönelik bir tehdit, yaptırım ve kontrol etme aracı olarak kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır. Cinsel şiddet, kadının isteği dışında risk taşıyan ve utanç verici bir şekilde cinsel ilişkiye zorlanması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Şiddet mağduru kişiye olan yakınlık dikkate alınmadan herhangi bir kişinin

herhangi bir yerde cinsel içerikli eylemde bulunması veya buna kalkışması, istenmeyen cinsel sözler kullanması veya önerilerde bulunması, para karşılığında cinsel birlikteliğe yönelik herhangi bir harekette bulunması ya da zorlayarak karşıdaki kişinin cinselliği ile ilgili dayatmada bulunması, kadının isteği dışı sık sık cinsel ilişkiye ve uygunsuz ilişkiye zorlamak, savaş ortamındaki olaylar, cinsel ilişki talebinde bulunma, istenmeyen diğer cinsel teklifler ve sarkıntılık yapma girişimleri ya da bedensel engellilerin ve çocukların cinsel istismarı, evliliğe zorlama, çocuk yaşta evlilikler, doğum kontrol yöntemi kullanma hakkını engelleme ya da cinsel yolla bulaşan hastalıklara yönelik korunma önlemlerini reddetme, düşük yapmaya zorlama, kadın sünneti ve bekâret muayenesi gibi kadının cinsel kimliğine yönelik şiddet eylemleri ile maddiyat amaçlı kadını seks işçiliğine zorlama gibi davranışlar cinsel şiddet tanımı içinde yer almaktadır (44,46-51).

KSGM tarafından 2008 yılında yapılan araştırmaya göre; cinsel şiddeti ortaya çıkarmak ve aile içinde görülen cinsel şiddeti ifade etmek kadınlar açısından oldukça zordur. Yapılan bu araştırma sonuçlarına göre cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı %15'dir. Kadınların bu şiddet türünü açıklama konusunda zorlandığı da göz önüne alındığında, bahsedilen orandan daha fazla kadının cinsel şiddete maruz kaldığı tahmin edilmektedir (38).

2.3.6. Siber şiddet

Yirmi birinci yüzyıl teknoloji çağı olarak nitelendirilmektedir. Artık teknoloji, günlük hayatımızın vazgeçilmez parçaları olarak yerlerini almışlardır. Bu kapsamda sadece internet kullanımı değil aynı zamanda internet alışverişleri, sanal oyunlar, sanal forumlar üzerinden bilgi aktarımları da giderek artış göstermektedir. Kişiler, bilgisayarlar, cep telefonu, dijital kameralar sayesinde artık bilişim teknolojisi çok daha fazla kullanmakta ve bilgiye çok daha kolay ulaşmaktadır (52). Siber şiddet, iki temel bilişim teknolojisi aracılığıyla ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi kişisel bilgisayarlar aracılığıyla saldırganın sürekli olarak mesaj, müstehcen taciz mesajı, iftira içerikli mesaj göndermesi ya da internet sitesi vasıtasıyla bunları yayınlanmasıdır. İkinci yol ise, bireye rahatsız edici mesajların cep telefonu vasıtasıyla iletilmesidir (53). Son zamanlarda bloglar, kişisel sosyal paylaşım ve web siteleri, kişiler arasında bir takım video ve görsel materyallerin paylaşılması, sohbet edilmesi, sanal oyunların oynanması nedeni ile daha belirgin ve popüler bir durum haline gelmiştir. Siber şiddet eylemi, kişiler üzerinde psikolojik, duygusal ve sosyal olarak önemli boyutlarda zararlara yol açabilmektedir. Hukuksal

açından, ortaya çıkan suçların değerlendirilmesi ve ceza kapsamında incelenmesi çok büyük önem taşımaktadır (54).

2.4. Şiddetin Oluşumu ve Nedenleri

Şiddetin ortaya çıkmasında bazı psikososyal yaklaşımlar, şiddetin saldırganlık dürtüsünden kaynaklandığını belirtmekte ve şiddet oluşumunu sosyal ve gelişimsel öğrenme kuramı ile açıklamaktadırlar. Gelişimsel yaklaşım, şiddetin doğuştan gelen bir içgüdü olduğunu, bu nedenle de kaçınılmaz olduğu, sosyal yaklaşım ise bireylerin bir takım saldırgan davranışı başkalarından görerek öğrendiklerini, şiddetin anne-baba davranışına bağlı olarak öğrenildiğini ifade etmektedir. Şiddet pek çok farklı türde olsa da kaynağında güç dengesizliği bulunmaktadır. Şiddet davranışı, stres temelli bir olayın algılanması ile birlikte, sonraki süreçte gerginlik ve anksiyetenin ortaya çıkması ve giderek artmasıyla ile ortaya çıkmaktadır (21,55,56).

Şiddetin oluşum nedenleri:

1. Bireysel nedenler: Bireysel nedenlerin en başında şiddet uygulamaya meyili bulunan bireyin, çocukluk döneminde kendi ailesi tarafından şiddet görmüş olması yer almaktadır. Çocukluk sürecinde şiddete maruz kalan çocuk, şiddeti benimsemekte ve yetişkin bir birey olduğunda eşine veya aile bireylerine şiddet uygulamayı normal olarak görmektedir. Bunun nedeni ise saldırganlığın öğrenilebilir bir davranış olmasıdır (57,58). Şiddetin normallik çerçevesinde algılanmasındaki diğer bir faktör, birey herhangi bir şiddete maruz kalmamış da olsa, kadınların ve erkeklerin ailelerinde ya da yakın çevrelerinde şiddete uğradıklarını görmüş olmasıdır (59).

2. Sosyal destek: Aile, arkadaş ya da yakın çevre tarafında görülen destek, aile içi şiddete karşı koruyucu bir durumdur. Bireyin böyle bir desteğinin olmaması ise aile içinde şiddet yaşama riskini artıran bir sebeptir. Şiddete maruz kalan kişi ile birlikte, şiddeti uygulayan kişinin de sosyal ilişkilerinin, şiddete başvurmayan kişilere oranla daha zayıf olduğu görülmektedir. Fakat şiddeti uygulayan kişinin, kadına yönelik şiddet davranışlarını benimseyen bir sosyal çevreye sahip olma ihtimali de göz ardı edilmemesi gereken önemli bir durumdur (60).

3. Psikolojik nedenler: Psikolojik nedenler içinde eğitim hayatında başarısız olmak, çatışma ve çözüm bulma yeteneğindeki eksiklik, öfke kontrolünde yetersizlik, sosyal beceride eksiklik, engellenmişlik hissi, aşırı alıngan olmak, dışlanmışlık ve yalnızlık duyguları, özgüven eksikliği, aile içi iletişim eksikliği, ailelerin aşırı baskıcı ya da aşırı

rahat tutumları, ilgi yoksunluğu, sıklıkla engellenme ve cezalandırma, aile içi şiddete maruz kalmak veya şiddete tanık olma, fiziksel, psikolojik ve cinsel olarak istismar edilme, alkol ve madde bağımlılığı ve dikkat eksikliği yer almaktadır (17).

4. Biyolojik nedenler: Erkeklik hormonu ve yaşla birlikte ortaya çıkan biyolojik değişimler, biyolojik nedenler arasında yer almaktadır. Şiddeti uygulayan bireylerin genellikle erkek olması ve bu tarz saldırgan davranışların yaşın ilerlemesiyle birlikte azalması, erkeklik hormonlarının şiddet davranışları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Biyolojik sebepler arasında, bazı ruhsal rahatsızlıklar da bulunmaktadır. Anti sosyal kişilik bozukluğu bu duruma örnek verilebilmektedir (17).

5. Toplumsal, kültürel ve çevresel nedenler: Kadına yönelik şiddetin toplumsal nedenlerinde içinde toplumda hâkimiyet kuran geleneksel cinsiyetçi tutumun etkisi yer almaktadır. Erkeğin kadın üzerinde hâkimiyet kurma ve kadını kontrol etmeye yönelik istekleri ağır basmaktadır. Kadına yönelik şiddete ilişkin farklı pek çok sebep gösterilerek var olan kültürel yapı tarafından desteklenmesi, şiddetin başlıca sebeplerindendir. Şiddet olgusunun insanlık tarihi ile denk bir şekilde devam etmesine sebep olan durum ise nesiller arası kültürel aktarımdır (27).

Ülkemizde cinsellik ve kadınlarla ilgili kavramlar üzerine konuşmak hatta düşünmek bile tabu olarak görülmektedir. Henüz yeni olarak bu kavramlar ile ilgili konuşulabiliyor ve derslerde kısmen de olsa bilgi veriliyor. Bu konuya yönelik yapılması gereken kadın, cinsellik, aile, namus gibi kavramlar üzerinde toplumumuzda yer edinmiş dogmaların etkisini yok etmektir (61). Yapılması gereken diğer bir önemli durum ise erkeklerin de kadınlar kadar eğitilmesi ve bilinçlendirilmesidir (62). Geleneksel yapıda erkek çocuklarının aktifliği desteklenirken, kız çocuklarının pasif olması ve itaatkâr olması beklenmektedir. Bu anlayışın yer aldığı ortamda yetişen kız çocuğu evlendiği zaman karşılaştığı eş şiddetine karşı savunmasız kalmakta ve kendisine öğretildiği gibi itaat etmek ve bu duruma katlanmak zorunda bırakılmaktadır (63).

7. Medya: Günümüz yaklaşık her evde en az bir tane televizyon vardır. Bu durum yaşanan iyi ve kötü her olayın anında evlerde tüm aile bireyleri tarafından izlenmesini sağlamaktadır. Eğer amacına uygun kullanılırsa bu çok faydalı bir durum olabilmektedir. Ancak günümüz medyası, medya yayıncılık ilkelerine uygun davranmamakta ve diğer kanallarla rekabet ederek reytinglerini arttırmayı amaçlayarak, şiddet içerikli programlara ya da bireye hiçbir şey katmayan programlara yer vermektedir ve günümüzde şiddet,

medyanın yaşamsal gıdası halini almıştır (64,65). Bu durum göz önüne alındığında bireyler herhangi bir suçun veya şiddetin direkt olarak mağduru olmasa da medya aracılığıyla yapılan şiddet haberlerinden dolayı dolaylı olarak mağdur olmaktadır (66).

2.5.Dünyada ve Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet

2.5.1. Dünyada kadına yönelik şiddet

Son yüzyıla kadar, birçok ülkede erkeğin karısını fiziksel şiddete maruz bırakması bir hak olarak görülmüştür (67). Kadına yönelik şiddet bilimsel ortamlarda ancak 1970’lerde gündeme gelmiştir. Konu üzerinde bu tarihe kadar durulmamış olması, mevcut sorunun yaygınlığının ortaya konulamamasına, eşler arasındaki şiddetin normal olarak kabul edilmesine ve sorunun yok sayılmasına bağlanmaktadır.

DSÖ’nün 2002 yılı raporuna göre, dünya genelinde her üç kadından biri yaşamlarının herhangi bir döneminde şiddete maruz kalmakta, cinsel ilişkiye zorlanmakta ve farklı birçok yollarla tacize uğramaktadır. Şiddeti uygulayan kişi genellikle tanıdığı biri ya da kadının kendi ailesinden biridir (23). 2010 yılı raporuna bakıldığında, Filipinlerde kadınlar %15 oranında, Zambia’da kadınlar ise %59 oranında hayatları boyunca en az bir kere fiziksel şiddete uğramışlardır ve Filipinlilerde %10 oranında, Zambia’da ise %48 oranında kadınlar birlikte yaşadıkları kişiler tarafından fiziksel şiddet görmüşlerdir. Azerbaycan’da kadınların %4’ü, Meksika’da ise %44’ü cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Somali’de 15-49 yaş grubunda bulunan kadınların %98’ine kadın sünneti uygulaması yapılmıştır. Mısır’da ise bu oran %96-97 arasındadır (68). 2013 yılı raporuna göre, dünyada öldürülen kadınların yüzde 35’i aralarında duygusal bağ kurdukları bir erkekler tarafından öldürülmektedir. Her yıl dünyada “namus” adı altında işlenen cinayetlere kurban giden kadın sayısı 5000 civarındadır. Hindistan’da her yıl 25.000 kadın çeyizle ilişkili şiddete maruz kalmaktadır ve ölüm sebebi yanma olan 160.000 kadının %65’i 15-24 yaş arasındadır. Afrika ülkelerinde her yıl 3.5 milyon genç kız kadın sünneti (FGM/female genital mutilation) riskiyle karşı karşıya kalmaktadır (69).

BM kadına yönelik şiddete ilişkin hazırlamış olduğu raporlara göre;

- Aralık 2012 tarihinden itibaren edinmiş olduğu verilere göre; kadınlar Danimarka’da % 22, Almanya’da % 25, Norveç’te % 13.9 oranlarıyla hayatlarının herhangi bir bölümünde, yakını (eşler, eski eşler ve/veya birlikte yaşanan kişiler) tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmıştır (70).

- 2013 yılı itibariyle edinilen verilere göre; Dünyada 64 milyon kız çocuğu erken ve zorla ve evlendirilmiştir. Bunların büyük çoğunluğu Güney Asya'da yer almaktadır.
- Avrupa Birliği (AB) ülkelerinde kadınlar %40-50 oranında çalışma hayatı boyunca cinsel istismara maruz kalmaktadır (70).

AB ülkelerinde yapılan ve 2014 yılında sonuçlanan kadına yönelik şiddet araştırmalarına göre, kadınların 1/3'ü 15 yaşından itibaren cinsel veya fiziksel şiddete maruz kalmaktadır. Aile içi şiddet vakalarının %14'ü rapor edilmekte, diğer şiddet vakaları ise sadece %13 oranında rapor edilmektedir. 15 yaş üzerindeki kadınların 1/10'i cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Her 20 kadından biri tecavüze uğramaktadır ve kadınların %31'lik oranı eşi veya hayat arkadaşı tarafından evlilik içi tecavüze maruz bırakılmaktadır. Hayat arkadaşı veya eşi tarafından şiddet gören kadınların %42'si hamile iken de şiddet görmüştür. Kadınların 1/5'lik kısmı istenmeyen fiziksel temas şeklinde cinsel tacize maruz kalmış ve bu kadınların %32'si şiddet uygulayan kişinin patron, iş arkadaşı, müşteri olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda sanal ortam takip ve tacizi yeni bir şiddet türü olarak ortaya çıkmıştır ve bu şiddet türü özellikle kadınları tehdit etmektedir (68).

Tablo 1. BM İstatistik Bölümü (UNSTATS) tarafından seçilmiş bazı ülkelerde kadına yönelik şiddetin mevcut durumları (72)

Ülke	Yıl	Kadına karşı fiziksel şiddetin yaygınlığı				Kadına karşı cinsel şiddetin yaygınlığı			
		Tüm şiddet uygulayanlar		Yakın ilişkide olunan erkek tarafından		Tüm şiddet uygulayanlar		Yakın ilişkide olunan erkek tarafından	
		Hayatında	Son 12 ayda	Hayatında	Son 12 ayda	Hayatında	Son 12 ayda	Hayatında	Son 12 ayda
Finlandiya	2014	43.0	9.0	27.0	4.0	17.0	3.0	11.0	1.0
Fransa	2014	42.0	11.0	25.0	5.0	15.0	2.0	9.0	1.0
Almanya	2014	33.0	7.0	20.0	3.0	12.0	1.0	8.0	1.0
Yunanistan	2014	24.0	7.0	18.0	5.0	6.0	2.0	5.0	2.0
İtalya	2014	25.0	6.0	17.0	5.0	9.0	4.0	7.0	4.0
Hollanda	2014	41.0	9.0	22.0	4.0	18.0	3.0	11.0	2.0
Polonya	2014	18.0	4.0	12.0	2.0	5.0	1.0	4.0	1.0
Portekiz	2014	23.0	5.0	18.0	4.0	4.0	1.0	3.0	1.0
Romanya	2014	29.0	7.0	23.0	6.0	6.0	2.0	5.0	2.0
İspanya	2014	20.0	3.0	12.0	1.0	6.0	1.0	4.0	1.0
İsveç	2014	41.0	8.0	24.0	3.0	18.0	3.0	10	2.0
Birleşik Krallık	2014	42.0	8.0	28.0	4.0	14.0	2.0	10	1.0
Kolombiya	2010			37.4				9.7	
Ekvator	2011	38.0		35.0		25.7		14.5	
Meksika	2013	15.2	6.4	12.3	5.4	38.9	20.8	5.9	2.5
Peru	2009			35.7	11.5			8.4	3
Kanada	2011		3.4		1.3		2.0		
ABD	2012			31.5	4.0	19.3	1.6	8.8	0.8
Avustralya	2012	34.0	4.6	15.6		19	1.2	4.9	0.8
Yeni Zelanda	2014			30.2	5.3			14.1	2.3
Türkiye				36	8.0			12	5

2.5.2. Türkiye’de kadına yönelik şiddet

Kadına yönelik şiddet Dünya’da tüm ülkelerde mevcuttur ve ülkemizde bu durum en önemli sosyal sorunların başındadır (72). Ülkemizde aile içi şiddet vakaları genellikle aile içi ilişkiler gerekçe gösterilerek gizli tutulmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlar, ekonomik özgürlüklerinin olmaması, çaresizlik, bilgi eksikliği ve aile birliğinin sarsılması korkusu, gurur meselesi gibi bir takım nedenlerden dolayı şiddeti gizli tutmaktadırlar. Bu nedenlerden dolayı ülkemizde kadına yönelik şiddet durumu, Sosyo-kültürel etmenler ve gelenekçi tutumlar nedeniyle ortaya çıkması zor bir durumdur. Bu zorluklardan dolayı ülkemizde şiddet ile ilgili çalışmalar batı toplumlarına göre çok daha geç yayınlanmıştır (73).

Ülkemizde şiddete yönelik bazı araştırma bulguları aşağıda özetlenmiştir.

- Türkiye’de 2008 yılında, KSGM tarafından Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet (KYAİŞ) konusunda çok merkezli ve kapsamlı bir araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmaya göre, ülke genelinde kadınların %39’u yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Aynı araştırmaya göre Türkiye genelinde evli kadınlar %15 oranında eşlerinden cinsel şiddet görmektedir. Kadınların %42’si fiziksel ve cinsel şiddet biçimlerinden en az birine maruz kalmaktadır. Türkiye’de kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde duygusal şiddete maruz kalma oranları %44 oranındadır. Her 10 kadından 4’ü ekonomik şiddete maruz kalmaktadır. Araştırmaya göre ülke genelinde 15 yaşın üstü kadınların %18’i eşi veya birlikte olduğu kişiler dışındakiler tarafından fiziksel şiddete maruz kalmış ve şiddet uygulayanların çoğunun kendi ailelerinden kişiler olduğu görülmüştür. Kadınların %3’ü yakın ilişkide olduğu kişi dışındaki kişiler tarafından cinsel şiddete maruz kalmış ve ülke genelinde 15 yaşından önce cinsel istismara uğrayanların oranının %7 olması da araştırmanın önemli ve çarpıcı sonuçlarındandır. Araştırmaya göre Türkiye’de kadınların %86’lık kısmı fiziksel şiddetin hiçbir şekilde kabul edilemez olduğunu düşünmektedir. Bu oranla önceki yıllardaki araştırma sonuçları karşılaştırıldığında kadınların şiddet konusunda farkındalığının anlamlı seviyede artmış olduğu söylenebilir (73).
- Türkiye genelinde 2009 yılında T.C. Başbakanlık KSGM tarafından yapılan çalışma toplam 24.048 hane ile yapılmıştır. Bu çalışma sonuçlarına göre, kadınların %39’u hayatının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete, % 15’i cinsel şiddete ve % 44’ü duygusal şiddete maruz kalmıştır. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, 12 istatistiki bölgede ile 15-59 yaş aralığındaki kadınlarla, 15.072 örneklem üzerinde bir çalışma yapmıştır ve araştırma sonuçlarına göre hayatında bir kere bile olsun fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı % 36’dır (74).
- Türkiye’de 2013 yılında Nüfus Sağlık Araştırması (TNSA)’nın yaptığı çalışmada ülke genelinde kadınların %36 oranıyla yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığı belirtilmiştir. Başka bir ifadeyle, her 10 evli kadından yaklaşık 4’ü eşi ya da birlikte olduğu erkek tarafından fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Son dönemde yaşanan şiddet maruziyet durumu değerlendirildiğinde, araştırma yapılmadan önceki son 12 ayda, evli kadınların yüzde 8’inin fiziksel şiddete uğradığı tespit edilmiştir. Yaşam boyu veya son

dönemde yaşanan şiddet düzeyi değerlendirildiğinde, kırsal veya kentsel yerleşim yerlerindeki farklılığın şiddet düzeyi üzerinde önemli bir fark yaratmadığı ancak bölgeler arasında yaşanan fiziksel şiddet düzeyinin, yaşam boyu şiddet durumu için yüzde 27 ile 43 arasında; son 12 ay içinde yaşanan şiddet durumu için ise yüzde 5 ile 11 arasında değişkenlik gösterdiği saptanmıştır. Her iki zaman dilimi de değerlendirildiğinde şiddet düzeyinin en yüksek olduğu bölge Orta Anadolu'dur (71).

Türkiye'de 2013-2014 yıllarında KGSM tarafından yürütülen Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından gerçekleştirilmiştir (6). Yapılan bu çalışma, 2008 yılında yapılan Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'ndan sonraki yaklaşık altı yıl içinde, kadına yönelik şiddet türlerinin yaygınlığındaki farklılaşmayı tespit etmeyi ve bu süreçte içerisinde şiddetle mücadele kapsamında gerçekleşen yasal düzenlemeleri, 6284 sayılı Kanun başta olmak üzere değerlendirmeyi amaçlamaktadır (38). Araştırma sonuçlarına göre, kadına yönelik şiddet, her yaşta ve eğitim grubundan, her bölge ve refah düzeyinden kadın için tehdit oluşturmaktadır. Boşanmış/ayrı yaşayan kadınlar ve erken yaşlarda evlenen kadınlar daha fazla şiddete maruz kalma riski taşımaktadır. 2014 yılında yapılan araştırmaya göre;

- Kadınlar, ülke genelinde %36 oranında hayatının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirtmiştir ve son 12 ayda ise bu oran %8'dir. 2008 yılında yapılan çalışmaya göre ise bu oran %39'dur.
- Türkiye genelinde evli kadınların %12'si yaşamının herhangi bir döneminde, %5'i ise son 12 ay içinde cinsel şiddete maruz kaldığını ifade etmiştir. Cinsel şiddete maruziyeti en fazla dile getiren bölge ise Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'dir. Evli kadınların yaşamlarının herhangi bir döneminde fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalma oranı %38'dir.
- Ülke genelinde kadınların %44'ü yaşamlarının herhangi bir döneminde psikolojik şiddete maruz kalmıştır ve bu oran son 12 ayda %26'dır.
- Türkiye genelinde, yaşamının herhangi bir döneminde, ekonomik şiddete maruziyet oranı %30 ve bu oran son 12 ayda %15'tir. Kadınlara yönelik olan bu şiddet türünde en fazla ifade edilen durum çalışmaya engel olma veya bir işten ayrılmaya neden olma şeklindedir. Kadınların yaşamının herhangi bir

döneminde ekonomik şiddete maruz kalma oranı dörtte bir iken son 12 ayda bu oran onda bir şeklindedir.

- Ülke genelinde, kadınların 3/10'ü en az bir kez ısrarlı takibe maruz kalmıştır. En yaygın ısrarlı takip şekilleri, %19 oranıyla sürekli telefonla arama , %8 oranıyla kısa mesaj ya da mektup veya e-posta gönderme , %6 oranıyla sosyal medya aracılığıyla takip etme ve %6 oranıyla kadının çalıştığı ya da yaşadığı yere gelerek rahatsız etme şeklindedir.

Şiddet olgusu karmaşık ve çok boyutlu bir durum olması sebebiyle önemli bir toplum sağlığı sorunu olarak kabul edilmektedir (72). Şiddete maruz kalma durumu yetersiz beslenmeye, kronik hastalıkları artmasına, madde bağımlılığına, beden travmalarına, geçici ve kalıcı sakatlık ve hastalıklara, kronik ağrıya, güvenli olmayan cinselliğe, pelvik enflamatuvar hastalıklara, farklı jinekolojik problemlere, düşüklere, düşük ağırlıklı bebek doğumlarına, anne ölümlerine ve intiharlara neden olabilmektedir (75). Bu veriler ışığında kadına yönelik aile içi şiddetin neden bir halk sağlığı sorunu olarak ele alındığı gözler önüne serilmektedir.

2.6.Dünyada Kadına Yönelik Hukuksal Düzenlemeler ve Toplantılar

Önemli bir halk sağlığı sorunu olan kadına yönelik şiddet kavramı 1960'ların sonu, 70'lerin başında gelişmiş batı ülkelerinde görülen öğrenci hareketlerine paralel olarak gelişen kadın hareketiyle birlikte toplumsal alanda tartışılmaya başlamıştır ve bununla birlikte düzenlemeler ve toplantılar yapılmaya başlanmıştır (76). Yapılan bu düzenlemeler halk sağlığı yönünden atılan önemli bir adımdır.

Dünyada kadına yönelik bazı hukuksal düzenlemeler ve toplantılar aşağıda özetlenmiştir:

- 1974 yılında Almanya- Berlin'de kadın hareketinin gelişimiyle paralel olarak ilk sığınmaevi açılmıştır.
- 1975 yılında, Ulusal Kadınlara Yardım Federasyonu (Woman's Aid) kurulmuştur.
- 1978 yılında İsviçre Zürih'te "kötü muamele gören kadınları koruma derneği" bir danışma bürosu ve 1979'da da bir sığınmaevi açmıştır.
- 1979'da İsveç'te 'kadın evi' denilen sığınak açılmıştır.
- 1986 yılı verileri incelendiğinde ABD'de bulunan kadın sığınakı sayısının 700'ün üzerinde olduğu saptanmıştır.

- Pek çok ülkelerde sığınakların sayısının artması ve bu konudaki tabuların yıkılması, kadınların aile içinde yaşadığı şiddetin yaygınlığı konusunu gözler önüne sermeye başlamıştır (67).

Kadınlara karşı var olan şiddeti ve eşitsiz yaklaşımların önüne geçmek amacıyla şimdiye kadar yapılan düzenlemeler şu şekildedir (77);

- 1946 yılında Birleşmiş Milletlerde kadın statüsü komisyonunun kurulması,
- 1975 yılında Mexico City’de I. Dünya Kadın Konferansı toplanmıştır,
- 1980 yılında 10 yılın ilk yarısına ilişkin inceleme yapmak amacıyla II. Dünya Kadın Konferansı toplanmıştır,
- 1 Mart 1980 yılında “Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi” (CEDAW) üye ülkelerin imzasına açılmıştır,
- 1985 yılında III. Dünya Kadın Konferansı Nairobi’de düzenlenmesi ve kadının 10 yıllık değerlendirilmesinin yapılarak örgütlenme kararı alınmıştır,
- 1993 yılında BM insan hakları komisyonunda kadına yönelik şiddetin, bir insan hakları ihlali olarak sayılacağı kabul edilmiştir,
- 1995 yılında Pekin’de IV. Dünya Kadın Konferansı toplanmıştır ve Pekin Deklarasyonu yayınlanmıştır (77).

2.7.Türkiye’de Kadına Yönelik Hukuksal Düzenlemeler ve Toplantılar

Ülkemizde kadına ve şiddete yönelik çalışmalar 19. yüzyılda başlamıştır. İlerleyen süreçteki diğer gelişmeler şu şekildedir:

- 1923 yılında, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonraki ilk 10 yıl içinde Atatürk’ün önderliğinde ortaya çıkan devrimler, bir yandan kadının yurttaşlığının kabulünü sağlarken diğer yandan Türk toplumunun yeniden yapılanmasını sağlamıştır. Bu sayede büyük toplumsal değişimler gerçekleşmiştir (78).
- 1934 yılında Millet Meclisi seçimlerinde kadınlara seçme ve seçilme hakları verilmiştir. Bu durum siyasal alan içerisinde var olan cinsiyete ilişkin tüm yasal eşitsizlikleri ortadan kaldırmıştır (79).
- 1986 yılında ülkemizde CEDAW kabul edilmiştir. Bu sözleşme devlet düzeyinde atılan önemli bir adımdır ve bu adımın ardından devlet bünyesinde çeşitli birimler oluşturulmuştur. Bu birimlerden bazıları şunlardır:
 - 1987 yılında Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Planlama Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde kurulmuştur.

- 1990 yılında o dönemdeki kurumsal adlarıyla Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığının kurulmuştur.
- 1990 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna (SHÇEK) bağlı olarak ilk kadın konukevinin açılmıştır.
- 1993 yılında Devlet İstatistik Enstitüsü bünyesinde Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesinin oluşturulmuştur.
- Üniversitelerde Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezleri ve yüksek lisans programları açılmaya başlanmıştır (80).
- Türkiye'nin CEDAW'a taraf olması, 3. Dünya Kadın Konferansı sonunda kabul edilen Nairobi İleriye Yönelik Stratejilerini kabul etmesi ve ülkenin 5. ve 6. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında kadın konularına yer vermesi, kadın konusunda bir ulusal mekanizma kurulmasını zorunlu hale getirmiştir. Bu kapsamda;
 - 25.10.1990 yılında KSGM, kadın politikaları geliştirmek ve kadının statüsünü her alanda yükseltmek amacıyla uluslararası alanda da muhatap olmak üzere ulusal mekanizma olarak kurulmuştur (81),
 - 30 Ağustos- 8 Eylül 1995 yılında Türkiye, Pekin'de yapılan 4. Dünya Kadın Konferansı'na katılmıştır. Bu konferansta Pekin Deklarasyonu ve Pekin Eylem Platformu'nu kabul etmiştir (82),
 - 17 Ocak 1998 yılında 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir. Kanunda, aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınması konusuna yer verilmiştir (82),
 - 21 Haziran 2001 yılında TBMM Adalet Komisyonu tarafından kabul edilen Türk Medeni Kanunu Tasarısı Genel Kurula sevk edilmiştir,
 - 27-29 Haziran 2001 yılında Norveç Büyükelçiliğinin katkılarıyla Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü tarafından, Ankara'da "Türkiye'de Kadın Politikaları ve Kurumsallaşma" konulu bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya ilgili kamu kuruluşları, üniversitelerin Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile gönüllü kadın kuruluşları temsilcileri katılmıştır. Toplantıda, hukuk, eğitim, çalışma yaşamı ve şiddet başlıkları altında çalışma grupları oluşturulmuştur ve önümüzdeki dönem için hedefler belirlenmiştir (83),
 - 22 Kasım 2001 yılında TBMM tarafından Yeni Türk Medeni Kanunu kabul edilmiştir,

- 1 Ocak 2002 yılında Yeni Türk Medeni Kanunu yürürlüğe girmiştir,
- 30 Temmuz 2002 yılında CEDAW Ek İhtiyari Protokolü onaylanmıştır (84).

2.8.Kadın Sığınmaevleri ve Ortaya Çıkışı

Türkiye’de 1980’li yıllarda hız kazanan kadın hareketi, kadına yönelik şiddetin görünür bir hale gelmesini ve kadınların şiddete en fazla uğradıkları aile ortamının ve özel yaşamın tartışma konusu olabilmesini sağlamışlardır (85,86). Türkiye’de o dönemlerde kadına şiddetin bir insanlık suçu olduğunu duyurabilmek, toplumsal farkındalık oluşturabilmek amacıyla “Bağır Herkes Duysun”, “Dayağa Karşı Kadın Dayanışması”, “Bedenimiz Bizimdir-Cinsel Tacize Hayır”, “Mor İğne Kampanyası”, “Özel Olan Kamusaldır” gibi sloganlar üretilerek kitle iletişim araçları aracılığıyla yaygınlık kazandırılmaya çalışılmıştır. Aile içi şiddeti önleme ve farkındalık oluşturma amacıyla yapılan etkinlikler bir süre sonra kamuda karşılık bulmuştur ve yasal düzenlemeler getirilerek şiddetin önüne geçilmeye, şiddet mağduru olan kadınların korunması için kurumlar oluşturulmaya başlanmıştır (87).

Türkiye’de ilk sığınmaevinin 1990’da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, Bakırköy ve Şişli Belediyeleri tarafından açıldığını belirtmişlerdir. 1993 yılında Kadın Dayanışma Vakfı’nın ve 1995 yılında Mor Çatı’nın da sığınmaevi açtığını ifade etmişlerdir. “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği” 12 Temmuz 1998 tarih ve 23400 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik dâhilinde fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik şiddete maruz kalan kadınların psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında geçici bir süre kalabilecekleri, varsa çocuklarıyla birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yatılı sosyal hizmet kuruluşları olan kadın konukevlerinde hizmet verilmesi resmi olarak sağlanmıştır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu bünyesinde kadın konukevleri/sığınmaevleri oluşturulmaya başlanmıştır (88).

Türkiye’de 07.12.2004 tarihinde kabul edilen belediyeler yasasında; “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000’i geçen belediyeler, kadınlar için koruma evi açar (89)” ifadesine yer verilmiştir. Bu düzenlemeye göre; şiddetten kaçan kadına sığınacak yer imkânı sağlanmıştır. Belediyeler yasası haricindeki yasal düzenlemeler, şiddeti gösteren kişiyi caydırıcı niteliktedir ve şiddeti gösteren kişiye yönelik cezai yaptırımlara sahiptir. Yeni düzenlemede ise, ulusal ve uluslararası platformda alınan bir takım önlemlere

rağmen bir kadın şiddet görmeye devam ediyorsa, onu bu ortamdan tamamen uzaklaştırmak ve yeni bir yuvaya taşımak görevi yer almaktadır (79).

2.8.1. Kadın sığınmaevlerinin Bağlı Bulunduğu Örgüt Yapısı

Tablo 2. Kadın sığınmaevlerinin örgüt yapısı (90)

VALİ					
İL MÜDÜRÜ					
İL MÜDÜR YARDIMCISI	İL MÜDÜR YARDIMCISI	İL MÜDÜR YARDIMCISI	İL MÜDÜR YARDIMCISI	İL MÜDÜR YARDIMCISI	İL MÜDÜR YARDIMCISI
Çocuk koruma bakım ve rehabilitasyon hizmetleri	Engelli, yaşlı ve kadın koruma, bakım ve rehabilitasyon hizmetleri	Koruyucu ve önleyici hizmetler	Özel ve tüzel sosyal hizmet kuruluşları	İdari ve mali işler	Sosyal destek ve yardım hizmetleri
Çocuk evleri	Engelsiz yaşam merkezi	Sosyal hizmet merkezleri	Özel ve tüzel sosyal hizmet kuruluşlarının açılışı, kapanışı, koordinasyonu	Personel	Sosyal yardımlar
Sevgi evleri	Bakım ve rehabilitasyon merkezi			Eğitim	Primsiz ödemeler
Çocuk yuvaları	Huzur evleri ve yaşlı bakım merkezleri			Halkla ilişkiler	Şehit yakınları ve gaziler
Yetiştirme yurtları	Kadın konuk evleri			Basın yayın	
KBRM	ŞÖNİM			Bütçe	
BSRM	İlk kabul birimi			Satın alma, destek	

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) ve kadın sığınmaevleri, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı olan Kadın Statüsü Genel Müdürlüğüne bağlıdır. Kadın Statüsü Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır (91);

- Bakanlığın kadınlara yönelik koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici, rehberlik ve rehabilite edici sosyal hizmet faaliyetlerini yürütmek ve koordine etmek
- Kadının insan haklarının ve toplumsal statüsünün korunması ve geliştirilmesi, kadına karşı ayrımcılığın önlenmesi, kadının toplumsal hayatın tüm alanlarında etkin hâle

getirilmesi amaçlanarak ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesi çalışmalarını koordine etmek, belirlenen politika ve stratejileri uygulamak, uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek

c) Kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından kadınlara yönelik yürütülen sosyal hizmetlere ilişkin ilke, usul ve standartları belirlemek ve bu standartlara uyulmasını sağlamak

ç) Kadına karşı her türlü ayrımcılığa engel olmak ve kadının insan haklarını geliştirmek amacıyla faaliyet ve projeler yürütmek, bu alanda yapılan çalışmalara destek vermek

d) Kamuoyunu, kadının insan hakları konusunda bilgilendirerek toplumsal bilinçlenmeyi geliştirmek

e) Kadına yönelik her türlü şiddet, töre ve namus cinayetleri, taciz ve istismarın önlenmesi amaçlanarak çalışmalarda bulunmak, kadının aile ve sosyal yaşam kaynaklı sorunlarının çözümüne destek oluşturmak

f) Kadınların, sağlık, eğitim, kültür, çalışma ve sosyal güvenlik başta olmak üzere bütün alanlarda ilerlemesini sağlayıcı ve karar mekanizmalarına katılımını artırıcı çalışmalarda bulunmak

g) Bakan tarafından verilen benzeri görevleri yapmak

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)

ŞÖNİM; 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun çerçevesinde kurulmuştur. Yürütülecek hizmet ve faaliyetler bu kanun ile düzenlenmiştir (92). Resmi Gazete Tarihi: 18.01.2013, Resmi Gazete Sayısı: 28532 ile yürürlüğe giren 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna yönelik uygulama yönetmeliğinde; ŞÖNİM: “şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, yeterli ve gerekli personelin görev yaptığı ve tercihen kadın personelin istihdam edildiği, çalışmaların yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkez” şeklinde tanımlanmaktadır (92).

ŞÖNİM’ler kadına yönelik şiddetle mücadelede tek çatı, tam koordinasyon, koruyucu ve önleyici tedbirler alma konusunda yapılan yeni bir düzenleme modelidir. ŞÖNİM’ler şiddete uğrayan kadınların başvuru sonrası yerleştirildikleri ilk kabul birimi, şiddet davranışlarına yönelik ilk ihbarların alındığı Alo 183 hattı sorumluları, konukevleri ve gereken durumlarda bakanlıklarla koordineli bir şekilde çalışan kurumlardır. Şiddete

maruz kalan kadınların şiddet eylemleri sonrası ilk geldikleri veya emniyet birimleri tarafından ilk getirildikleri yerlerdir. Genel olarak teşkilat şeması incelendiğinde prosedür şu şekildedir (93);

ŞÖNİM'ler ilk başvuru yapılan birimlerdir. Şiddete maruz kalan kadınlar ŞÖNİM'e getirildikten sonra ilk olarak sosyal çalışmacı, psikolog, sosyolog ya da çocuk gelişimcisi gibi uzman personelle görüştürülmektedir ve görüşme sonrasında ön görüşme formu doldurulmaktadır. Yapılan bu işlemlerden sonrası elde edilen bilgiler dâhilinde kadın ve çocukların eksiklikleri tespit edilmektedir. Bu eksiklikler belirlendikten sonra uygulanacak olan sosyal hizmet modelleri belirlenmektedir ve bu tespitler sonrası elde edilen veriler ortak bilgi havuzuna aktarılmaktadır. Veri tabanına bilgileri kaydetmenin amacı konuya yönelik bilgi ve istatistiklere ulaşmada kolaylık sağlamaktır. Görüşme raporunun sonucuna göre gerekli hallerde sosyal inceleme raporu da hazırlanmaktadır (94). ŞÖNİM'de yapılan bu işlemlerden sonra kadınlar ilk kabul birimine yönlendirilmektedir.

ŞÖNİM de verilen hizmetleri daha detaylı değerlendirecek olursak (95):

1- Şiddete maruz kalan bireylere yönelik verilen hizmetler:

- Barınma, Kadın Konukevi hizmeti
- İş ve meslek edinmeyi sağlamak
- Alkol ve madde bağımlısı olan kadınların tedavisini sağlamak
- Hukuki süreçlerle ilgili gereken bilgi ve destek verilmesi
- Psiko-sosyal destek verilmesi
- Yönlendirme ve rehberlik hizmeti sağlamak
- Sosyal- Ekonomik Destek hizmetinin sağlanması
- Kreş yardımıyla bulunmak

2- Şiddet uygulayan/uygulama ihtimali bulunan kişilere yönelik verilen hizmetler:

- Stresle başa çıkma, öfke kontrolünü sağlama, şiddeti önlemek için farkındalık sağlayarak tutum ve davranış değiştirmeyi hedefleyen eğitim ve rehabilitasyon programlarına katılımı sağlamak
- Alkol, uyuşturucu, uçucu veya uyarıcı madde bağımlılığı ya da ruhsal bozukluğu varsa, bir sağlık kuruluşunda tedavisini sağlamak
- Meslek edindirme kurslarına yönelimini sağlamak

İlk Kabul Birimleri ve Konukevleri

İlk kabul birimleri 6284 sayılı kanuna göre: “kendi görev alanları kapsamındaki hususlar saklı kalmak kaydıyla açılması, işletilmesi ve hizmet sunumu, Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yerine getirilen ŞÖNİM’e başvuran kadınlar ve beraberindeki çocukların geçici kabulleri yapılarak ilk gözlemlerinin yapıldığı, tıbbi kontrol ve tedavilerinin sağlandığı, psikososyal ve ekonomik durumlarının incelendiği, iki haftaya kadar kalabilecekleri birim” olarak tanımlanmaktadır. 2016 Aralık ayından itibaren 24 ilde 25 İlk Kabul Birimi bulunmaktadır (83).

Konukevlerinin amacı eşleri veya birlikte oldukları kişiler tarafından şiddete maruz kalan kadınlara, şiddetten uzak tutularak güvenli ortam sağlamaktır (83). Kadın sığınmaevlerinin kurulmasındaki temel amaçlar yalıtılmışlık, çaresizlik ve şiddete maruziyet konusunda tek kadın olma düşüncesiyle mücadele etme konusunda kadınlara destek olmak, kadınların kendi hayatları ile ilgili özgürce karar alabilmelerini sağlayarak güçlenmesini sağlamaktır (96).

Belediyeler Kanunu kapsamında (2005 yılında yürürlüğe giren 5393 sayılı), Büyükşehir Belediyeleri ve nüfusu 50.000’in üstünde olan belediyelere konukevleri açabilme yetkisi verilmiştir. Bu düzenlemede 2012 yılında değişiklik yapılmıştır. Yapılan bu değişim ile Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 100.000’i geçen belediyelerin konukevleri açması zorunlu hale getirilmiştir (83). Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Belediyeler ve Sivil Toplum Örgütü (STK)’lerine bağlı olarak çalışan kadın sığınmaevleri de dâhil olmak üzere toplam 143 kadın sığınmaevi 3.444 kapasite ile 2019 yılı itibariyle hizmet vermektedir.

Konukevinde sunulacak hizmetler;

Konukevi, kadın ve çocuklara ŞÖNİM vasıtasıyla veya doğrudan ilgili kuruluşlara yönlendirilerek aşağıda belirtilen alanlarda hizmet ve destek sunmaktadır:

- a) Güvenlik
- b) Danışmanlık
- c) Yönlendirme
- ç) Psikolojik destek
- d) Hukuki destek
- e) Tıbbi destek

- f) Geçici maddi yardım
- g) İş bulma konusunda destek
- ğ) Kreş
- h) Mesleki eğitim kursu
- ı) Grup çalışmaları
- i) Çocuklar için burs
- j) Sosyal, sanatsal ve sportif faaliyetler

Ayrılma:

(1) Konukevinde kalan kadın ve varsa yanındaki çocuklar aşağıdaki durumlarda konukevinden ayrılır:

- a) Kendi isteği,
- b) Konukevinde kalış süresinin bitmesi,
- c) Kanuna göre konukevinde kalmasına yönelik karar verilen kadının, karardaki süre bitmeden önce konukevinden ayrılma talebi olursa, kararı veren mercie kararın kaldırılmasına yönelik başvurusu,
- ç) Güvenlik ya da başka bir sebeple aynı ildeki veya il dışındaki başka bir konukevine yerleştirilmesi durumu veya nakledilmesinin uygun görüldüğü durumlar,

(2) Ayrılan kadınlar hakkında konukevinde kalma sürecinden sonra can güvenliği riski bulunmamak kaydıyla, istekte bulunulması ve sosyal inceleme raporu da dikkate alınarak ŞÖNİM tarafından uygun görülmesi durumunda altı ay süre ile 13' üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca hizmet verilebilir,

(3) Kadının ayrılma nedeninin yer verildiği bir tutanak hazırlanır ve arşivlenir,

(4) Kadın konukevinden ayrıldıktan sonra, ihtiyaç duyması ve uygun görülmesi durumunda birden çok defa konukevine kabul edilebilir.

2.9. Şiddet Gören Kadınların Problem Çözme Becerileri, Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeyleri

2.9.1. Problem çözme becerileri

Problem çözme, kişinin hayatı boyunca karşılaşılabileceği, engel oluşturan, strese maruz bırakan, çözümlenmesi gereken problemleri çözmek için ortaya koyduğu, bir takım bilişsel, duygusal ve davranışsal etkinliği kapsayan bir süreçtir. Olması istenen durum ile mevcut durum arasında farklılık oluştuğunda problem çözme süreci başlar (97,98).

Yapılan çalışmalarda problem çözme becerisinin, sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek ve ruh sağlığını koruyabilmek için zorunlu olduğu ve problem çözme becerisi ile ruhsal sağlık arasında yakın ilişki olduğu belirtilmiştir (99,100).

Şiddet, kadını güçsüzleştiren, kaynaklara ulaşımını engelleyen ya da sınırlandıran, bireyin özgüvenini düşüren bir durumdur (101). Şiddet gören kadınlarda, şiddet durumu zamanla önüne geçilmez bir hale gelmekte ve kadınlar kendilerini çaresiz hissetmektedirler. Çaresizlik, ekonomik özgürlüklerinin yokluğu, toplum baskısı, aile tutumları yaşanan şiddetin giderek artması karşısında mücadele etmelerini ve çözüm geliştirmelerini engellemektedir. Bu durum da öz değerlerini, sorun çözme yeteneklerini ve sorunlarla mücadele etme kapasitelerini zedelemektedir (102).

Çalışma kapsamında kullanılan problem çözme ölçeği, kişinin genel olarak problem çözme becerisini değerlendirmekle kalmaz, aynı zamanda kişinin problem çözme konusunda kendine güveninin olup olmadığını, problemleri çözmek için yaklaşma ya da kaçınma davranışlarından hangisine yöneldiği ve sorunlu durumlarda kişisel kontrolünün olup olmadığı konusunda da bilgi veren önemli bir ölçektir (103). Şiddet mağduru kadınların problem çözme konusundaki tutumları hakkında detaylı bilgi vermesi yönünden önemlidir.

2.9.2. Benlik saygısı

Benlik kavramı, kişinin kendine yönelik algıları, duyguları, tutumları olup kim olduğuna dair düşüncesini ifade eder. Başka bir deyişle benlik kavramı, kişinin kendi benliğini algılayış şekli olarak kendisini nasıl görüp, nasıl değerlendirdiğini anlatmaktadır (104,105).

Kadına yönelik şiddet; kesiler, kırıklar, iç organ yaralanmaları, organ kayıpları, kalıcı sakatlıklara, istenmeyen gebeliklere, cinsel yolla bulaşan hastalıklara, düşüklere neden olabildiği gibi depresyon, korku, kaygı, azalmış öz benlik saygısı ve posttravmatik stres bozukluğuna da yol açabilmektedir (107). Şiddet gören kadınların benlik saygı düzeylerini incelemek amacıyla yapılan çalışmalarda, fiziksel şiddet gören kadınların görmeyen kadınlara göre daha düşük benlik saygısına sahip olduğu gözlemlenmiştir (108).

2.9.3. Kaygı düzeyleri

Şiddet gören kadınlar, ruhsal ve bedensel olarak zarar görmekte, maruz kaldıkları şiddetin etkisiyle ruhsal bütünlükleri ve bedensel sağlıkları olumsuz yönde etkilenmektedir. Kadınlar, şiddet sonucunda ciddi fiziksel ve ruhsal yaralanmalar yaşamaktadırlar (109). Şiddet görme sonucu kadınlarda, madde kullanımı, kaygı ve depresyon sıklıkla görülmektedir. Sığınmaevleri ve acil servisler vasıtasıyla değerlendirilen şiddet görmüş kadınlarda kaygı, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu ve intihar girişimi oranının yüksek olduğuna dikkat çekilmektedir (110).

2.10. Kadına Yönelik Şiddet ve Halk Sağlığı Hemşireliği

Kadına yönelik şiddet, dünya genelinde oldukça yaygın olarak görülen, fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik olarak ortaya çıkan, sadece birey ya da aileyi değil tüm toplumu ilgilendiren önemli bir konudur (96). Şiddet durumu kadınlarda kesi, kırık, iç organlarda yaralanmalar, organ kayıpları, istenmeyen gebeliklere, kalıcı sakatlıklara, cinsel yolla bulaşan hastalıklara, düşüklere neden olduğu gibi depresyon, korku, yüksek kaygı, azalmış benlik saygısı ve posttravmatik stres bozukluğuna da neden olabilmektedir (107). Şiddete maruz kalan kadınlar üzerinde benlik saygı düzeylerini incelemek amacıyla yapılan çalışmalarda, fiziksel şiddete maruz kalan kadınların maruz kalmayanlara göre daha düşük benlik saygısına sahip olduğu tespit edilmiştir (108). İstismar edilen kadınlarda yaralanma, kronik ağrılar, yüksek kaygı, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi sağlık problemlerinin arttığı belgelenmiştir (111). Şiddet gören kadınlar yıllar sonra şiddet görmese bile hayatı boyunca hiç şiddete uğramamış kadınlara göre iki kat daha fazla fiziksel ve ruhsal sağlık sorunları yaşamaktadır (112). Şiddetin halk sağlığı ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır. Halk sağlığı ile şiddet arasındaki ilişki sadece sağlık ve sağlık hizmetlerine olan etkisinden değil, halk sağlığı çalışanlarının şiddeti önlemede önemli bir konuma sahip olmasından da kaynaklanmaktadır (113). DSÖ, kadına yönelik aile içi şiddet konusunun halk sağlığı alanında, dünya genelinde öncelikli sorun olarak değerlendirilmesinin gerektiğine ve önleme konusunda stratejiler geliştirilmesi gerekliliğine vurgu yapmaktadır (114).

Aile içi şiddet, kadınların sağlığı ve yaşam kalitesi üzerinde ciddi ve kalıcı problemlere sebep olmaktadır. Bu nedenle şiddetin önüne geçilmesi ve ortadan kaldırılmasına yönelik yapılan çalışmalar büyük önem taşımaktadır (113). Kadına karşı aile içi şiddetin engellenmesinin önemli olduğu kadar, şiddet mağduru kadınların fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden sağlıklarını korumak, iyileştirmek ve geliştirmek de çok önemlidir. Ülkemizde kadına şiddete ilişkin yapılan çalışmalar genellikle şiddet kavramını ve şiddetin nedenlerini incelemektedir (115-117). Fakat şiddet mağduru kadınların şiddetin yol açtığı olumsuz etkilerle mücadele edebilmeleri için güçlendirilmesi, şiddete dair farkındalıklarının ve benlik saygılarının yükseltilmesi gerekmektedir. Bu noktada hemşirelerin sorumlulukları oldukça önemlidir. Çünkü hemşirelerin şiddet kavramını tanımak, şiddete maruz kalan kadına ihtiyaç duyduğu bakımı sağlamak, yaşadığı sorunlarla mücadele edebilmesi, mevcut kaynaklarını tanıyabilmesi ve mücadeleye başlaması konusunda danışmanlık yapmak gibi önemli rolleri vardır (21,116). Hemşire,

şiddeti ve şiddetin bulgularını değerlendirerek, şiddet mağduru olan kadının baş etme yeteneklerini güçlendirebilir, benlik saygısını artırabilir, ruhsal yönden tedavisi için yönlendirebilir ve sosyal destek kaynaklarına yönelmesine yardımcı olabilir. Hemşirelerin, kadına yönelik şiddetin belgelenmesi, ilgili makamlara iletilmesi, kayıt altında tutulması, tedavisinde, rehabilitasyonunda ve güvenlik planının oluşturulmasında yasal yükümlülükleri bulunmaktadır (118). Bu doğrultuda, hemşirelerin multidisipliner bir anlayışla toplumu temel alan müdahale programları planlayarak toplum üzerinde farkındalık oluşturması ve şiddet mağduru kadının güçlendirilmesine yönelik liderlik rolünü üstlenmesi önemlidir (13).

3. GEREÇ ve YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü:

Araştırma kesitsel türde yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi:

Araştırmanın evrenini, 2018 Aralık- 2019 Ağustos tarihleri arasında şiddete maruz kalma sebebiyle acil servise başvuran veya kadın sığınmaevinde yaşayan kadınlar oluşturdu. Araştırmanın örneklemi, çalışmanın yapıldığı süre içerisinde belirlenen iki farklı sığınmaevinde kalmakta olan şiddet mağduru 45 kadın ve şiddete maruz kalma sebebiyle acil servise veri toplama tarihleri arasında başvuran 37 kadın olmak üzere çalışmanın alınma ve dışlama ölçütlerine uygun ve çalışmaya katılmaya gönüllü toplam 82 kadın oluşturmuştur.

Çalışmaya alınma ölçütleri:

1. Okuma yazma biliyor olmak
2. Aile içi şiddete maruz kalmış olmak
3. Bilgilendirme sonrası çalışmaya katılmayı kabul etmek

Çalışmaya alınmama ölçütleri:

1. Anketi cevaplamasını engelleyecek ciddi fiziksel ve bilişsel engelinin olması,

3.3. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman:

Araştırma Diyarbakır ili Selahaddin Eyyübi Devlet Hastanesi ile Diyarbakır ilinde bulunan kadın sığınmaevlerinde kurum bakımına başvuran şiddet mağduru kadınlarla 2018 Aralık-2019 Ağustos tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırma kapsamında Diyarbakır’da bulunan iki ayrı kadın sığınmaevinde kalan kadınlar değerlendirilmiştir. Her bir sığınmaevinde aynı anda ortalama 8 kişi kalmaktadır ve 6 ay kalan kadınlar olduğu gibi, bir hafta kalan ya da sığınmaevinden ayrılıp kısa bir süre içinde tekrar geri gelen kadınlar da bulunmaktadır. Kadınlarla birlikte çocukları da sığınmaevlerinde kalabilmektedir. Selahaddin Eyyübi Devlet Hastanesi’ne farklı olaylarla adli vaka kapsamında günlük ortalama 150 kişi güvenlik kuvvetleri tarafından getirilmektedir. Hastaneye gelen şiddet gören kadınlar haftada ortalama 5 kişidir.

3.4. Araştırmanın Değişkenleri:

Bağımlı değişken: “Problem Çözme Envanteri”, “Durumluluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (State Anxiety inventory–STAI-I)”, “Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği”nden alınan puan ortalamaları araştırmanın bağımlı değişkenleridir.

Bağımsız değişken: Araştırmaya katılanlar kadınlara yönelik kadınların tanıtıcı ve evlilik özellikleri ile şiddet ve türlerine yönelik bilgiler çalışmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır.

3.5.Verilerin Toplanması:

Araştırma verileri, kadınlarla sığınmaevlerinde ve hastanede bireysel görüşmeler yapabilecek uygun bir odada yüz yüze görüşülerek araştırmanın amacı hakkında bilgi verildikten sonra onamlarının alınması sonrasında toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan, bireylerin şiddete maruz kalmasına zemin hazırlayan kişisel bilgilerin yer aldığı “Kişisel Bilgi Formu”, “Problem Çözme Envanteri”, “Durumluluk Kaygı Envanteri (State Anxiety inventory–STAI-I)”, “Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Formlar kadınlar tarafından doldurulmuştur.

3.6.Veri Toplama Araçları:

3.6.1.Kişisel Bilgi Formu(Ek-1):

Araştırmacılar tarafından çalışmaya dâhil edilen kişinin tanıtıcı ve evlilik özellikleri ile şiddet ve türlerine yönelik bilgiler içeren 34 sorudan oluşan kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Bu form ile kadınların demografik, sosyo-ekonomik özelliklerine ve evlilik yaşantılarına ait bilgiler, aile içi şiddete yönelik bilgiler ve eşlerinden kendilerine yönelik olarak uygulanan şiddetin boyutlarını, türlerini, ilk uygulanan zamanını, nedenlerini ortaya koyan bilgiler toplanmıştır.

3.6.2. Problem Çözme Envanteri (PÇE) (Ek-2):

Problem Çözme Envanteri, Heppner ve Peterson tarafından 1982’de geliştirilmiştir. Envanterin ilk uyarılma, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Taylan (1990) tarafından yapılmıştır. Envanter, kendini değerlendirme türü bir ölçek olup ergen-yetişkinlere uygulanan ve bireyin problem çözme davranışı ve yaklaşımları hakkında ne düşündüklerini değerlendiren bir araçtır. Dolayısıyla problem çözme becerileri konusunda, kendini algılayışı ölçer. 35 maddeden oluşan envanter 1-6 arasında puanlanan likert tipi bir ölçektir. “1” her zaman böyle davranırım, “2” çoğunlukla böyle davranırım, “3” sık sık böyle davranırım, “4” arada sırada böyle davranırım, “5” ender olarak böyle davranırım, “6” hiçbir zaman davranmam ifadesi yer almaktadır. Maddeler problem çözme ile ilgili olumlu ve olumsuz yargılardan oluşmakta ve gelişigüzel sıralanmaktadır. Puanlamada olumsuz maddeler tersine çevrilmektedir (1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30, 34 maddeler). Bazı maddeler ise puanlama dışı tutulmaktadır (9, 22, 29 maddeler). Değerlendirmeye alınan 32 madde ile ölçekten alınabilecek en düşük puan 32, en yüksek puan ise 192’dir. Envanterden alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin

problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını, düşük puan ise bireyin problem çözme konusunda kendisini yeterli olarak algıladığını göstermektedir. Ölçek üç alt boyuttan oluşmaktadır. Kişinin yeni problemleri çözme yeteneğine olan inancını ifade eden “problem çözme güveni” (PÇG); (5, 10, 11, 12, 19, 23, 24, 27, 33, 34, 35. maddeler), gelecekte başvurmak için ilk problem çözme çabalarını yeniden gözden geçirmek ve değişik alternatif çözümler için aktif bir biçimde araştırma yapmayı ifade eden “yaklaşma-kaçınma” biçimi (YK); (1, 2, 4, 6, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 28, 30, 31. maddeler) ve sorunlu durumlarda kişilerin kontrolünü sürdürme yeteneğini belirten “kişisel kontrol” boyutudur (KK); (13, 14, 25, 26, 27, 32. maddeler) (119). Envanterin güvenirlik katsayısı alt boyutlar için ayrı ayrı hesaplanmış ve PÇYG için 0.84, yaklaşma-kaçınma için 0.47 ve kişisel kontrol için 0.48 olarak bulunmuştur (103). Bu araştırmada ise cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.82 bulunmuştur.

3.6.3.Durumluluk Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory–STAI-1) (Ek-3):

Durumluluk Kaygı Envanteri, Spielberger ve arkadaşları tarafından 1970 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye’deki geçerlilik ve güvenirliliği Öner (1977) tarafından yapılmıştır. Ölçekte 20 soru vardır. 5’li likert tipinde sorular sorulmuştur. Burada alınan yüksek puanlar yüksek kaygı seviyesini, tam tersi alınan düşük puanlar ise düşük kaygı seviyelerini gösterir. Bu ölçeklerin puan aralıkları 20-80 arasında değişir. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan ise düşük kaygı seviyesini belirtir. “Hiç” ile “Tamamıyla” arasında değişen dört derecelik bir ölçektir. Doğrudan ifadeler olumsuz duyguları, tersine dönmüş ifadeler ise olumlu duyguları dile getirir. Durumsal Kaygı Ölçeği’ndeki tersine dönmüş ifadeler 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20. maddelerdir. Doğrudan ve tersine dönmüş ifadelerin ayrı ayrı toplam ağırlıkları bulunduktan sonra doğrudan ifadeler için elde edilen toplam ağırlık puanından, ters ifadelerin toplam ağırlık puanı çıkarılır. Bu sayıya, önceden saptanmış ve değişmeyen bir değer eklenir. Durumluk Kaygı Ölçeği için bu değişmeyen değer 50’dir. En son elde edilen değer bireyin kaygı puanıdır (120). Yapılan güvenirlik analizlerinde cronbach alfa iç tutarlık katsayısının 0.94 ile 0.96 arasında olduğu bulunmuştur. Test tekrarı güvenirlik katsayılarının ise 0.26 ile 0.68 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır (121). Bu araştırmada ölçeğin cronbach alfa güvenirlik katsayısı 0.80 bulunmuştur.

3.6.4.Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği(Ek-4):

Coppersmith Benlik Saygısı Envanteri 25 maddeden oluşan ve iki basamaklı yanıt çizelgesi üzerinden değerlendirilen ve Coppersmith (1986) tarafından geliştirilen bir

kendini değerlendirme ölçeğidir. Türkiye’deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Turan ve Tufan (1987) tarafından yapılmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en düşük puan “0” en yüksek puan “100” olup, alınan puanlar yükseldikçe özsaygı da yükselmektedir (122). Ölçeğin geçerlik çalışmasında Cronbach alfa katsayısı 0.86, benzer ölçek geçerliği ise 0.60 olarak bulunmuştur (123). Bu araştırmada cronbach alfa güvenilirlik katsayısı 0.61 bulunmuştur.

3.7.Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 20 programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde frekans testi, parametrik dağılımlarda ikili gruplarda bağımsız t-testi, üç ve daha fazla grup karşılaştırmalarında parametrik dağılımlarda ANOVA testi, parametrik olmayan dağılımlarda kruskal-wallis testi ve ölçeğin alt boyutları ile toplam puan ortalamaları ve ölçekler arasında korelasyon analizi yapıldı.

3.8.Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılması için Diyarbakır İl Sağlık Müdürlüğü’nden ve Diyarbakır Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nden acil servise başvuran şiddet görmüş kadınlar ve sığınmaevinde kalan şiddet görmüş kadınlara anket uygulayabilmek için yazılı kurum izini alındı (Ek 5). Gaziantep Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan etik kurul izni (karar no: 2018/170, tarih: 04.07.2018) alındı (Ek 6). Katılımcılara araştırmanın amacı açıklanarak “Aydınlatılmış onam” alındı. Elde edilen bilgilerin gizli tutulacağı belirtilerek "gizlilik ve gizliliğin korunması" gönüllü olarak katılmak isteyenlerin araştırma kapsamına alınmasıyla "özerkliğe saygı" ve genel olarak "zarar vermeme/yarar sağlama" etik ilkeleri yerine getirildi.

4.BULGULAR

Araştırma kapsamında şiddete maruz kalan kadınların %54.9'u sığınmaevinde, %45.1'i sığınmaevi dışında kalmaktadır. Sığınmaevinde kalan kadınların %42.2'si 20-30 yaş aralığında, %84.4'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşıyor, %33.3'ü okuryazar veya değil, %28.9'unun eşi okuryazar veya değil, %73.3'ünde gelir giderden az, %77.8' ü herhangi bir işte çalışmıyor, %51.1'inin eşi herhangi bir işte çalışmaktadır. Sığınmaevinde kalmayan kadınların %54.1'i 20-30 yaş aralığında, %81.1'i Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamakta, %29.7'si okuryazar veya değil, %29.7'sinin eşi okuryazar veya değil ve %29.7'sinin eşi ortaokul mezunu, %54.1'inde gelir giderden az, %78.4'ü herhangi bir işte çalışmıyor, %64.9'unun eşi ise herhangi bir işte çalışmaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Kadın Sığınmaevinde kalan		Kadın Sığınmaevinde kalmayan		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Yaş						
20 yaş ve altı	9	20	3	8.1	12	14.6
20-30 yaş	19	42.2	20	54.1	39	47.6
30-40 yaş	16	35.6	9	24.3	25	30.5
40 yaş ve üzeri	1	2.2	5	13.5	6	7.3
Doğduğu Bölge						
Güneydoğu Anadolu	38	84.4	30	81.1	68	82.9
Diğer bölgeler	7	15.6	7	18.9	14	17.1
Eğitim Durumu						
Okuryazar/değil	15	33.3	11	29.7	26	31.7
İlkokul mezunu	8	17.8	8	21.6	16	19.5
Ortaokul mezunu	14	31.1	10	27.0	24	29.3
Lise mezunu	7	15.6	5	13.5	12	14.6
Üniversite mezunu	1	2.2	3	8.1	4	4.9
Eşin Eğitim Durumu						
Okuryazar/değil	13	28.9	11	29.7	24	32
İlkokul mezunu	8	17.8	3	8.1	11	14.7
Ortaokul mezunu	8	17.8	11	29.7	19	25.3
Lise mezunu	7	15.6	10	27.0	17	22.7
Üniversite mezunu	2	4.4	2	5.4	4	5.3
Gelirin Gider Dengesi						
Gelir giderden az	33	73.3	20	54.1	53	64.6
Gelir gidere eşit	8	17.8	15	40.5	23	28
Gelir giderden fazla	4	8.9	2	5.4	6	7.3
Çalışma Durumu						
Evet	10	22.2	8	21.6	18	22
Hayır	35	77.8	29	78.4	64	78
Eşin çalışma durumu						
Evet	23	51.1	24	64.9	47	62.7
Hayır	15	33.3	13	35.1	28	37.3

Kadın sığınmaevinde kalan şiddet mağduru kadınların %55.6'sı resmi ve dini nikâhla evli, %35.6'sının evlilik şekli görücü usulü, %75.6'sı bir kez evlenmiş, %68.9'unun başka evlilikten çocuğu yok, %44.4'ü evlendikten sonra şehir değiştirmiş, %57.8'i evlendikten sonra eşinin ailesiyle birlikte yaşamıştır. Kadın sığınmaevinde kalmayan şiddet mağduru kadınların %67.6'sı resmi ve dini nikâhla evli, %51.4'ü görücü usulüyle evlenmiş, %89.2'si bir evlilik yapmış, %83.8'inin başka evlilikten çocuğu yok, %67.6'sı evlendikten sonra şehir değiştirmiş, %56.8'i evlendikten sonra eşinin ailesiyle birlikte yaşamıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Dağılımı

Evlilik Özellikleri	Kadın Sığınmaevinde kalan		Kadın Sığınmaevinde kalmayan		Toplam	
	n	%	N	%	n	%
Nikâh türü						
Dini nikah	10	22.2	10	27.0	20	26.7
Resmi+Dini nikah	25	55.6	25	67.6	50	66.7
Resmi nikah	3	6.7	2	5.4	5	6.6
Evlenme şekli						
Tanışarak	9	20.0	13	35.1	22	29.3
Görücü usulü	16	35.6	19	51.4	35	46.7
Diğer	12	26.7	5	13.5	18	24
Evlilik Sayısı						
Bir	34	75.6	33	89.2	67	89.3
İki ve daha fazla	4	8.9	4	10.8	8	10.7
Başka Birliktelikten Çocuk Olma Durumu						
Çocuk var	7	15.6	6	16.2	13	17.3
Çocuk yok	31	68.9	31	83.8	62	82.7
Evlilik sonrası şehir değişimi						
Evet	20	44.4	12	32.4	32	42.7
Hayır	18	40.0	25	67.6	43	57.3
Evlendikten sonra yaşadığı yer						
Eşinin ailesiyle	26	57.8	21	56.8	47	62.7
Kendi evinde	12	26.7	16	43.2	28	37.3

Kadın sığınmaevinde kalan kadınların %64.4'ü evlenmeden önce de şiddet görmüş, %44.4'ü evliliklerinin ilk 6 ayında şiddete maruz kalmış, %44.4'ü şiddet sebebine “itiraz etme” cevabını vermiş, %95.6'sı ise sözlü şiddete maruz kalmıştır. Kadın sığınmaevinde kalmayan şiddet mağduru kadınların %62.2'si evlenmeden önce şiddete maruz kalmadığını ifade etmiş, %67.6'sı evliliklerinin ilk 6 ayı içinde şiddete maruz kaldığını ifade etmiş, %43.2'si şiddet sebebine “itiraz etme” cevabını vermiş, %97.3'ü ise fiziksel şiddete maruz kalmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Kadın Sığınmaevinde kalan/kalmayan Eş Şiddetine Maruz Kalan Kadınların Şiddet ve Türlerine Yönelik Bilgilerinin Dağılımı

Şiddet ve türlerine yönelik bilgiler	Kadın Sığınmaevinde kalan		Kadın Sığınmaevinde kalmayan		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
Evlenmeden önce aileden şiddet görme durumu						
Evet	29	64.4	14	37.8	43	52.4
Hayır	16	35.6	23	62.2	39	47.6
İlk şiddet zamanı						
İlk 6 ay	20	44.4	25	67.6	45	60
İlk 7 ay-5 yıl	10	22.2	5	13.5	15	20
5 yıldan sonra	4	8.9	4	10.8	8	10.7
Diğer (Nişanlıyken/Doğumdan sonra)	4	8.9	3	8.1	7	9.3
Şiddet nedenleri						
Ekonomik	4	8.9	2	5.4	6	7.3
Alkol ve Madde Kullanımı	8	17.8	6	16.2	14	17
İtiraz etme	20	44.4	16	43.2	36	43.9
Kıskançlık	4	8.9	0	0.0	4	4.8
Aile/çevreden gelen şikayet	5	11.1	4	10.8	9	10.9
Erkeğin aldatması	4	8.9	0	0.0	4	4.8
Nedensiz	19	42.2	7	18.9	26	31.7
Şiddet Türleri						
Fiziksel	39	86.7	36	97.3	72	87.8
Sözlü	43	95.6	35	94.6	78	95.1
Duygusal	40	88.9	30	81.1	70	85.3
Cinsel	24	53.3	10	27.0	34	41.4
Ekonomik	34	75.6	26	70.3	60	73.1
Siber zorbalık	2	4.4	0	0.0	2	2.4

Tanıtıcı özellikler ile problem çözme envanteri alt boyutları ve toplam puanı karşılaştırıldığında PÇYG alt boyutu puan ortalamasının sığınmaevinde kalıp kalmama durumuna göre anlamlı fark olduğu ve sığınmaevinde kalmayan grubun daha yüksek PÇYG puanına (40.4 ± 16.2) sahip olduğu belirlenmiştir ($t:2.989$, $p:0.004$). Benzer şekilde PÇYG alt boyutu puan ortalamasının “eşin eğitim durumu” na göre anlamlı farklılığın olduğu ve eşin eğitim durumu “okuryazar/değil” olanların PÇYG puan ortalamalarının (41.3 ± 15.7) daha yüksek olduğu saptanmıştır ($F:3.013$, $p:0.024$). PÇYG alt boyutu puan ortalamasının “gelir gider dengesi” ne göre de anlamlı farklılık gösterdiği ve “geliri giderinden az” olanların en yüksek puan ortalamasına (38.0 ± 15.6) sahip olduğu bulunmuştur ($Kw:6.287$, $p:0.043$). PÇYG alt boyutu puan ortalamasının “çalışma durumu” na göre anlamlı farklılığın olduğu, ve “hayır” cevabı verenlerin PÇYG puan ortalamalarının (37.0 ± 15.3) daha yüksek olduğu bulunmuştur ($t:-2.377$, $p:0.020$) (Tablo 6).

Ölçeğin “yaklaşma, kaçınma” alt boyutu ile kadının “gelir gider dengesi” arasında anlamlı fark olduğu, “gelir giderden az” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına

(43.6±15.7) sahip olduğu belirtilmiştir (F:7.458, p:0.001).Ölçeğin “kişisel kontrol” alt boyutu ile kadının “çalışma durumu” arasında anlamlı fark olduğu, “çalışma durumu” na “hayır” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına (16.6±3.4) sahip olduğu belirtilmiştir (t:2.119, p:0.037) (Tablo 6).

Problem çözme envanteri toplam puan ortalaması ile “eşin eğitim durumu” arasında anlamlı bir fark olduğu ve “okuryazar/değil” cevabının toplam puan ortalamasının (100.3±26.0) daha yüksek olduğu bulunmuştur (F:2.919, p:0.027). Benzer şekilde Problem çözme envanteri toplam puan ortalaması ile “gelir gider dengesi” arasında anlamlı farklılığın olduğu ve “gelir giderden az” cevabı verenlerin toplam puan ortalamasının (98.3±29.3) daha yüksek olduğu saptanmıştır (Kw:12.014, p:0.002). Toplam puan ortalaması ile “çalışma durumu” arasında da anlamlı bir fark tespit edilmiş ve “hayır” cevabı verenlerin toplam puan ortalamalarının(94.5±25.9) daha yüksek olduğu saptanmıştır (t:-2.205, p:0.030) (Tablo 6).

Durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması ile sığınmaevinde kalıp kalmama durumu arasında anlamlı bir fark olup, sığınmaevinde kalanların puan ortalamasının (47.4±5.5) daha yüksek olduğu belirlenmiştir (t:2.783, p:0.007) (Tablo 6).

Benlik saygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile “eşin eğitim durumu” arasında anlamlı bir fark olup, “üniversite mezunu” cevabının toplam puan ortalamasının (15.2±2.7) daha yüksek olduğu bulunmuştur (F:2.960, p:0.026). Benzer şekilde benlik saygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile “gelir gider dengesi” arasında anlamlı bir fark tespit edilmiş olup, “gelir gidere eşit” durumunun toplam puan ortalamasının (13.9±2.3) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (F:6.286, p:0.003). Toplam puan ortalaması ile “çalışma durumu” arasında anlamlı bir fark olduğu ve “evet” cevabı verenlerin toplam puan ortalamasının (14.2±2.4) daha yüksek olduğu bulunmuştur (t:3.419, p:0.001). Benzer şekilde benlik saygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile “eşin çalışma durumu” arasında anlamlı bir fark olup, “evet” cevabı verenlerin toplam puan ortalamasının (12.9±2.6) daha yüksek olduğu bulunmuştur (t:2.760, p:0.007) (Tablo 6).

Tablo 6. Kadınların Tanıtıcı Özelliklerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tanıtıcı Özellikler	Problem Çözme (PÇ) Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları (X±SS)				Durumluluk Kaygı Ölçeği (X±SS)	Benlik Saygısı Ölçeği (X±SS)
	Problem çözme yeteneğine güven(PÇYG)	Yaklaşma, kaçınma	Kişisel kontrol	Toplam		
Sığınmaevinde kalan	30.5±13.1	40.0±14.7	15.8±3.2	86.4±26.4	47.4±5.5	12.5±2.7
Sığınmaevinde kalmayan	40.4±16.2	39.4±16.3	16.5±4.0	96.4±30.4	44.1±4.8	12.1±2.9
t, p	t:-2.989 p:0.004	t:0.171 p:0.865	t:-0.902 p:0.370	t:-1.595 p:0.115	t:2.783 p:0.007	t:0.640 p:0.524
Yaş						
20 yaş ve altı	30.3±14.4	45.0±14.5	18.5±3.8	93.8±29.1	46.2±7.6	11.1±3.1
20-30 yaş	34.1±14.6	37.8±15.8	15.5±3.2	87.5±28.0	45.4±5.9	12.9±2.3
30-40 yaş	35.2±15.1	41.3±16.2	16.1±3.8	92.7±30.5	46.4±4.2	12.08±3.4
40 yaş ve üzeri	48.5±18.7	35.1±6.5	16.0±2.9	99.6±26.6	46.0±1.09	11.5±1.6
F, p	F:2.031 p:0.116	F:0.919 p:0.436	F:2.196 p:0.095	F:0.428 p:0.734	Kw:0.175 p:0.982	F:1.625 p:0.190
Doğduğu Bölge						
Güneydoğu	36.0±15.9	40.4±15.6	16.2±3.6	92.7±29.6	46.0±5.3	12.3±2.8
Diğer bölgeler	30.0±10.8	36.6±13.8	15.7±3.6	82.4±21.8	45.3±6.1	12.4±2.9
t, p	t:1.702 p:0.101	t:0.838 p:0.405	t:0.517 p:0.606	t:1.227 p:0.223	t:0.423 p:0.673	t:-0.143 p:0.886
Eğitim Durumu						
Okuryazar/değil	39.0±15.3	41.8±13.0	16.2±3.2	97.1±24.7	46.3±4.3	11.6±3.4
İlkokul	37.3±17.7	41.0±17.7	15.4±4.5	93.8±34.4	45.9±4.9	11.8±1.9
Ortaokul	32.0±14.5	38.5±15.2	16.4±3.4	87.0±26.0	46.4±4.9	12.6±2.5
Lise	32.0±14.7	40.7±18.3	17.0±3.7	89.9±34.9	45.1±8.6	13.3±2.7
Üniversite	25.7±6.2	25.7±5.2	14.2±2.0	65.7±8.1	42.2±4.9	14.0±2.1
F, p	F:1.255 p:0.295	F:1.035 p:0.395	F:0.661 p:0.621	Kw:5.790 p:0.215	Kw:1.422 p:0.840	F:1.331 p:0.266
Eşin Eğitim Durumu						
Okuryazar/değil	41.3±15.7	43.1±14.2	15.8±3.2	100.3±26.0	45.5±4.2	11.6±2.9
İlkokul	26.6±13.1	37.2±16.6	15.5±2.5	79.4±27.6	47.0±3.8	12.4±1.9
Ortaokul	37.3±13.6	41.6±15.4	17.3±4.4	96.3±26.3	46.5±7.3	11.6±2.4
Lise	34.0±16.1	36.6±15.2	16.1±3.6	86.8±29.6	45.3±4.1	13.3±1.9
Üniversite	21.2±6.7	25.0±5.9	13.2±1.8	59.5±11.6	43.0±6.0	15.2±2.7
F, p	F:3.013 p:0.024	F:1.627 p:0.177	F:1.305 p:0.277	F:2.919 p:0.027	F:0.597 p:0.666	F:2.960 p:0.026
Gelir Gider Dengesi						
Gelir az	38.0±15.6	43.6±15.7	16.6±3.4	98.3±29.3	46.2±5.9	11.6±2.8
Gelir gidere eşit	28.6±12.0	30.0±10.7	15.5±4.0	74.2±20.9	45.0±4.2	13.9±2.3
Gelir fazla	32.0±17.9	42.8±11.5	14.5±3.0	89.3±22.1	46.1±5.7	12.5±1.3
F, p	Kw:6.287 p:0.043	F:7.458 p:0.001	F:1.482 p:0.233	Kw:12.014 p:0.002	F:0.407 p:0.667	F:6.286 p:0.003
Çalışma Durumu						
Evet	27.6±13.3	35.8±19.0	14.6±3.8	78.1±34.3	45.5±4.3	14.2±2.4
Hayır	37.0±15.3	40.8±14.1	16.6±3.4	94.5±25.9	46.0±5.8	11.7±2.7
t, p	t:-2.377 p:0.020	t:-1.221 p:0.226	t:-2.119 p:0.037	t:-2.205 p:0.030	t:-0.371 p:0.712	t:3.419 p:0.001

Eşin çalışma durumu						
Evet	33.6±15.6	38.5±14.5	15.4±3.3	87.5±27.0	45.1±4.6	12.9±2.6
Hayır	38.4±15.0	41.1±16.3	17.2±3.7	96.7±29.5	47.1±5.7	11.3±2.2
t, p	t:-1.291 p:0.201	t:-0.715 p:0.477	t:-2.219 p:0.30	t:-1.376 p:0.173	t:-1.668 p:0.100	t:2.760 p:0.007

Şiddet mağduru kadınların evlilik özellikleri ile problem çözme envanteri alt boyutları ve toplam puanı karşılaştırıldığında PÇYG alt boyutu puan ortalamasının “evlilik sonrası şehir değişimi” durumu ile arasında anlamlı fark olduğu ve “hayır” cevabı verenlerin en yüksek PÇYG puanına(38.4±16.8) sahip olduğu belirlenmiştir (t:-2.043, p:0.045) (Tablo 7).

Tablo 7. Kadınların Evlilik Özelliklerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Alınan Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Evlilik Özellikleri	Problem Çözme Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları (X±SS)				Durumluluk Kaygı Ölçeği (X±SS)	Benlik Saygısı Ölçeği (X±SS)
	Problem çözme yeteneğine güven(PÇYG)	Yaklaşma, kaçınma	Kişisel kontrol	Toplam Puan		
Nikah türü						
Resmi nikah	37.4±12.6	49.2±7.3	14.8±2.4	101.4±18.1	46.6±7.4	10.2±4.9
Dini nikah	31.7±15.1	39.2±16.6	16.7±4.2	87.7±28.7	45.6±5.3	12.6±2.8
Dini ve resmi nikah	36.7±15.8	38.6±14.9	15.9±3.3	91.3±28.8	45.9±4.9	12.4±2.1
F, p	F:0.781 p:0.462	F:1.118 p:0.333	F:0.693 p:0.503	F:0.471 p:0.626	F:0.076 p:0.927	Kw:0.960 p:0.619
Evlenme şekli						
Tanışarak	32.5±14.2	33.7±15.6	15.3±3.4	81.6±28.4	45.2±5.2	12.6±2.7
Görücü usulü	39.3±16.5	42.3±15.0	16.7±3.6	98.4±29.1	45.4±4.4	12.2±2.0
Diğer	31.4±13.9	41.8±13.4	15.7±3.5	89.0±22.8	47.3±6.4	12.2±3.4
F, p	F:2.111 p:0.129	F:2.456 p:0.093	F:1.237 p:0.296	F:2.574 p:0.083	F:0.978 p:0.381	F:0.234 p:0.792
Evlilik Sayısı						
Bir	35.5±15.1	38.9±15.5	15.8±3.5	90.4±29.0	45.7±5.1	12.4±2.5
İki ve üstü	34.3±19.0	43.6±10.9	18.2±3.4	96.2±19.2	46.5±5.8	11.5±3.2
t, p	t:0.207 p:0.836	t:-0.816 p:0.417	t:-1.833 p:0.071	t:-0.553 p:0.582	t:-0.364 p:0.717	t:0.977 p:0.332
Başka Birliktelikten Çocuk Olma Durumu						
Çocuk var	36.0±17.3	40.0±15.6	16.0±3.3	92.1±27.1	44.4±5.6	13.3±2.5
Çocuk yok	35.3±15.2	39.3±15.1	16.1±3.6	90.7±28.5	46.1±5.0	12.1±2.5
t, p	t:0.159 p:0.874	t:0.155 p:0.877	t:-0.103 p:0.918	t:0.158 p:0.875	t:-1.078 p:0.285	t:1.605 p:0.113
Evlilik sonrası şehir değişimi						
Evet	31.4±12.6	37.4±15.1	16.1±3.5	85.0±25.8	46.2±5.2	12.7±2.4
Hayır	38.4±16.8	41.0±15.1	16.0±3.6	95.4±29.2	45.5±5.1	12.0±2.6
t, p	t:-2.043 p:0.045	t:-1.022 p:0.310	t:0.195 p:0.846	t:-1.600 p:0.114	t:0.551 p:0.584	t:1.258 p:0.212
Evlendikten sonra yaşadığı yer						
Eşinin ailesiyle	35.7±14.8	41.8±15.8	16.3±3.9	94.0±28.3	46.2±5.3	12.2±2.4

Kendi evinde	34.9±16.6	35.4±13.1	15.6±2.8	86.0±27.4	45.2±4.8	12.5±2.8
t, p	t:0.225 p:0.822	t:1.814 p:0.074	t:0.840 p:0.403	t:1.197 p:0.235	t:0.841 p:0.403	t:-0.485 p:0.629
Evlenmeden önce aileden şiddet görme durumu						
Evet	34.6±15.7	42.4±16.3	16.5±3.7	93.6±30.6	46.2±6.1	11.9±3.1
Hayır	35.3±15.1	36.8±13.8	15.7±3.4	87.9±26.3	45.5±4.6	12.7±2.3
t, p	t:-0.186 p:0.853	t:1.651 p:0.103	t:1.021 p:0.310	t:0.904 p:0.369	t:0.526 p:0.600	t:-1.429 p:0.157
İlk şiddet zamanı						
İlk 6 ay	35.2±15.4	38.0±15.9	16.3±3.8	89.6±29.5	46.3±5.5	12.5±2.4
İlk 7 ay-5 yıl	32.3±15.3	43.4±14.9	14.4±2.4	90.2±27.5	45.8±4.3	11.8±3.2
5 yıldan sonra	42.5±15.3	33.8±9.0	16.8±3.4	93.2±24.6	44.0±4.5	12.0±1.6
Diğer(nişanlı, doğum sonrası)	35.7±17.0	46.2±13.9	17.0±3.1	99.0±28.0	45.0±5.0	12.5±3.1
F, p	F:0.753 p:0.524	F:1.324 p:0.273	F:1.416 p:0.245	F:0.236 p:0.871	F:0.537 p:0.659	F:0.306 p:0.821

Şiddete maruz kalan kadınların, şiddet nedenleri ve türleri ile problem çözme envanteri alt boyutları ve toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında PÇYG alt boyutu puan ortalamasının, “ekonomik” sebepten şiddet görme durumuyla arasında anlamlı fark olduğu ve bu duruma “hayır” cevabı verenlerin daha yüksek PÇYG puanına (35.7±15.5) sahip olduğu belirlenmiştir (t:-3.736, p:0.005) (Tablo 8).

Ölçeğin “yaklaşma, kaçınma” alt boyutu ile şiddet uygulama sebebi olan “itiraz edince” durumu arasında anlamlı fark olduğu, bu duruma “hayır” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına (42.8±15.0) sahip olduğu belirtilmiştir (t:-2.117, p:0.037) (Tablo 8).

Problem çözme envanteri toplam puan ortalaması ile “ekonomik” sebepten şiddet görme durumuyla arasında anlamlı fark olduğu ve bu duruma “hayır” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına (91.9±29.2) sahip olduğu bulunmuştur (t:-2.947, p:0.014) (Tablo 8).

Şiddet türleri ile problem çözme envanteri alt boyutları ve toplam puanı karşılaştırıldığında PÇYG alt boyutu puan ortalamasının, duygusal/psikolojik şiddet türü ile arasında anlamlı fark olduğu ve bu şiddet türüne maruz kalma durumuna “evet” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına (36.2±15.8) sahip olduğu belirtilmiştir (t:2.558, p:0.018). Benzer şekilde problem çözme envanteri toplam puan ortalaması ile siber şiddet türü arasında anlamlı bir fark olduğu ve bu duruma “hayır” cevabı verenlerin daha yüksek puan ortalamasına (91.3±28.8) sahip olduğu belirtilmiştir (t:-3.711, **p:0.016**) (Tablo 8).

Tablo 8. Kadınların Şiddet Nedenleri ve Türlerine Göre Problem Çözme, Durumluluk Kaygı ve Benlik Saygısı Ölçeklerinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Şiddet Nedenleri Ve Türleri	Problem Çözme Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları (X±SS)				Durumluluk Kaygı Ölçeği (X±SS)	Benlik Saygısı Ölçeği (X±SS)
	Problem çözme yeteneğine güven(PÇYG)	Yaklaşma , kaçınma	Kişisel kontrol	Toplam Puan		
Şiddet Nedenleri						
Ekonomik Evet	24.0±5.7	34.8±8.5	17.4±2.8	76.2±9.3	47.6±5.8	13.2±3.7
Hayır	35.7±15.5	40.1±15.6	16.0±3.6	91.9±29.2	45.8±5.5	12.2±2.7
t, p	t:-3.736 p:0.005	t:-0.746 p:0.458	t:0.784 p:0.435	t:-2.947 p:0.014	t:0.700 p:0.486	t:0.708 p:0.481
Madde Kullanımı Evet	35.0±18.1	39.8±19.3	17.2±4.3	92.1±35.7	46.2±4.2	13.2±3.0
Hayır	34.9±14.8	39.7±14.5	15.9±3.4	90.7±27.2	45.8±5.7	12.1±2.7
t, p	t:0.019 p:0.985	t:0.020 p:0.984	t:1.191 p:0.237	t:0.170 p:0.865	t:0.266 p:0.791	t:1.291 p:0.200
İtiraz etme Evet	33.0±14.4	35.8±14.9	15.9±3.9	84.8±27.5	45.2±4.7	12.8±2.1
Hayır	36.5±16.0	42.8±15.0	16.3±3.3	95.7±28.8	46.4±6.0	11.9±3.2
t, p	t:-1.015 p:0.313	t:-2.117 p:0.037	t:-0.500 p:0.619	t:-1.742 p:0.085	t:-1.026 p:0.308	t:1.424 p:0.159
Kıskançlık Evet	28.7±8.2	32.5±7.5	15.2±3.8	76.5±18.1	46.7±8.7	13.2±3.4
Hayır	35.3±15.5	40.1±15.5	16.2±3.6	91.6±28.9	45.8±5.3	12.2±2.8
t, p	t:-1.463 p:0.214	t:-0.972 p:0.334	t:-0.521 p:0.604	t:-1.036 p:0.303	t:0.305 p:0.761	t:0.665 p:0.508
Aile/çevreden gelen Şikâyet Evet	34.2±15.7	36.8±12.8	16.4±4.6	87.5±23.5	45.3±5.1	12.1±1.6
Hayır	35.0±15.4	40.1±15.6	16.1±3.5	91.3±29.2	46.0±5.5	12.3±2.9
t, p	t:-0.160 p:0.873	t:-0.528 p:0.553	t:0.240 p:0.811	t:-0.375 p:0.708	t:-0.341 p:0.734	t:-0.244 p:0.808
Erkeğin Aldatması Evet	27.2±11.6	43.0±6.6	14.7±3.3	85.0±10.9	49.0±8.3	13.0±2.4
Hayır	35.3±15.4	39.6±15.6	16.2±3.6	91.2±29.2	45.7±5.3	12.2±2.8
t, p	t:-1.036 p:0.303	t:0.428 p:0.670	t:-0.805 p:0.423	t:-0.978 p:0.369	t:1.148 p:0.254	t:0.484 p:0.630
Nedensiz Evet	34.9±14.9	40.2±15.9	15.8±3.2	91.0±29.3	45.8±6.0	12.3±3.0
Hayır	35.1±16.8	38.3±13.6	17.1±4.4	90.6±27.1	46.0±3.6	12.2±2.2
t, p	t:-0.066 p:0.948	t:0.498 p:0.620	t:-1.440 p:0.154	t:0.052 p:0.958	t:-0.162 p:0.872	t:0.170 p:0.865
Şiddet Türleri						

Fiziksel	Evet	35.4±15.7	39.8±15.6	16.1±3.6	91.4±29.1	45.9±5.4	12.4±2.8
Hayır		30.0±9.6	39.1±13.0	16.1±2.8	85.2±23.2	45.4±6.2	11.5±2.9
t, p		t:1.342 p:0.211	t:0.114 p:0.909	t:0.021 p:0.983	t:0.545 p:0.587	t:0.249 p:0.804	t:0.739 p:0.462
Sözlü	Evet	35.3±15.4	39.4±15.1	16.2±3.6	90.9±28.7	46.0±5.4	12.2±2.8
Hayır		29.0±12.1	46.0±20.3	15.2±3.8	90.2±29.7	43.7±5.8	13.7±1.5
t, p		t:0.800 p:0.426	t:-0.829 p:0.410	t:0.521 p:0.604	t:0.050 p:0.960	t:0.810 p:0.421	t:-1.030 p:0.306
Duygusal/psikolojik	Evet	36.2±15.8	40.2±15.7	16.0±3.6	92.5±29.6	45.5±5.5	12.4±2.6
Hayır		27.5±9.7	37.2±13.0	17.0±3.6	81.9±20.6	48.3±4.3	11.7±3.8
t, p		t:2.558 p:0.018	t:0.615 p:0.540	t:-0.947 p:0.346	t:1.187 p:0.239	t:-1.658 p:0.101	t:0.766 p:0.446
Cinsel	Evet	34.5±15.2	39.6±14.8	16.1±3.3	90.4±28.2	46.5±5.7	12.3±2.4
Hayır		35.2±15.5	39.8±15.8	16.1±3.8	91.3±29.1	45.4±5.3	12.3±3.0
t, p		t:-0.203 p:0.840	t:-0.051 p:0.959	t:-0.050 p:0.961	t:-0.143 p:0.887	t:0.874 p:0.385	t:-0.015 p:0.988
Ekonomik	Evet	36.1±15.7	39.2±15.1	16.1±3.5	91.5±28.6	46.5±5.1	12.2±2.7
Hayır		31.8±14.1	41.1±16.0	16.3±3.8	89.2±29.2	44.2±6.1	12.5±3.1
t, p		t:1.138 p:0.258	t:-0.482 p:0.631	t:-0.223 p:0.824	t:0.320 p:0.750	t:1.714 p:0.090	t:-0.505 p:0.615
Siber şiddet	Evet	23.5±9.1	35.5±13.4	16.0±0.0	75.0±4.2	51.0±1.4	12.0±1.4
Hayır		35.2±15.4	39.8±15.4	16.1±3.6	91.3±28.8	45.8±5.5	12.3±2.8
t, p		t:-1.073 p:0.286	t:-0.397 p:0.692	t:-0.428 p:0.670	t:-3.711 p:0.016	t:1.326 p:0.188	t:-0.166 p:0.869

Problem çözme ölçeği alt boyutu olan PÇYG ile yaklaşma-kaçınma, kişisel kontrol ve toplam puan arasında; yaklaşma-kaçınma alt boyutu ile PÇYG, kişisel kontrol, toplam puan arasında; kişisel kontrol alt boyutu ile PÇYG, yaklaşma-kaçınma, toplam puan arasında; toplam puan ile PÇYG, yaklaşma-kaçınma, kişisel kontrol alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon vardır. Problem çözme ölçeği alt boyutları ve toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında ve durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında negatif yönde anlamlı bir korelasyon vardır ($p<0.01$) (Tablo 9).

Tablo 9. Kadınların Problem Çözme Ölçeği Toplam ve Alt Boyutları, Durumluluk Kaygı Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeğinden Aldıkları Toplam Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki ($p<0.01$)

Ölçeğin Toplam ve Alt Boyutları Puan Ortalamaları Arası Korelasyon Analizi	Problem Çözme Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları ($X\pm SS$)				Durumluluk Kaygı Ölçeği ($X\pm SS$)	Benlik Saygısı Ölçeği ($X\pm SS$)
	Problem çözme yeteneğine güven	Yaklaşma, kaçınma	Kişisel kontrol	Toplam Puan		
Problem çözme yeteneğine güven (PÇYG)	-	-	-	-	-	-
Yaklaşma-kaçınma	r:0.525 p:0.000	-	-	-	-	-
Kişisel kontrol	r:0.351 p:0.001	r:0.432 p:0.000	-	-	-	-
Toplam PÇ	r:0.863 p:0.000	r:0.873 p:0.000	r:0.546 p:0.000	-	-	-
Durumluluk kaygı ölçeği	r:-0.177 p:0.113	r:-0.020 p:0.861	r:0.110 p:0.325	r:-0.091 p:0.414	-	-
Benlik saygısı ölçeği	r:-0.385 p:0.000	r:-0.456 p:0.000	r:-0.469 p:0.000	r:-0.510 p:0.000	r:-0.244 p:0.027	-

Problem çözme ölçeği PÇYG alt boyutunun beklenen min.-max. değeri 11-16 aralığı, gözlenen min.-max. değeri 14-63; yaklaşma-kaçınma alt boyutu beklenen min.-max. değeri 16-96, gözlenen min.-max. değeri 17-81; kişisel kontrol alt boyutu beklenen min.-max. değeri 6-36, gözlenen min.-max. değeri 10-27; toplam puan beklenen min.-max. değeri 32-192, gözlenen min.-max. değeri 46-168; durumluluk kaygı ölçeği beklenen min.-max. değeri 20-80, gözlenen min.-max. değeri 33-62; benlik saygısı ölçeği beklenen min.-max. değeri 0-100, gözlenen min.-max. değeri 2-18'dir. Problem çözme envanteri problem çözme yeteneğine güven (PÇYG) alt boyutu puan ortalaması 35.0 ± 15.3 , yaklaşma-kaçınma alt boyutu puan ortalaması 39.7 ± 15.3 , kişisel kontrol alt boyutu puan ortalaması 16.1 ± 3.6 , toplam puan ortalaması 90.9 ± 28.6 , durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması 45.9 ± 5.5 , benlik saygısı toplam puan ortalaması 12.3 ± 2.0 ' dir. (Tablo 10).

Tablo 10. Problem Çözme Ölçeği, Durumluluk Kaygı Ölçeği ve Benlik Saygısı Ölçeği
Beklenen ve Gözlenen Min.- Max. Puanları ve Puan Ortalamaları

Beklenen ve gözlenen min.- max puanlar, ölçeklerin toplam ortalamaları	Problem Çözme Ölçeğinin Toplam ve Alt Boyutları				Durumluluk Kaygı Ölçeği	Benlik Saygısı Ölçeği
	Problem çözme yeteneğine güven (PÇYG)	Yaklaşma, kaçınma	Kişisel kontrol	Toplam Puan		
Beklenen min.- max puanlar	11-66	16-96	6-36	32-192	20-80	0-100
Gözlenen min.- max puanlar	14-63	17-81	10-27	46-168	33-62	2-18
Ölçeklerin puan ortalamaları	35.0±15.3	39.7±15.3	16.1±3.6	90.9±28.6	45.9±5.5	12.3±2.8

5.TARTIŞMA

Literatür incelendiğinde şiddet mağduru sığınmaevinde kalan ve kalmayan kadınların tanıtıcı ve evlilik özellikleri ile şiddet ve türlerine yönelik bilgilerini problem çözme, durumluluk kaygı ve benlik saygısı düzeyleri doğrultusunda iki ayrı grupta inceleyen farklı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum yapılan bu araştırmayı literatüre olan katkısı yönünden önemli kılmaktadır. Şiddete maruz kalan kadınların tanıtıcı özelliklerinin, evlilik özelliklerinin ve maruz kalınan şiddete yönelik özelliklerin sığınmaevinde bulunduğu durumlarda nasıl değişkenlik gösterdiği, halk sağlığı yönünden sığınmaevlerinin önemini ortaya koymaktadır.

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik yapılan bu araştırma kapsamında çalışmaya alınan kadınların yaş ortalaması her iki grupta da 20-30 yaş grubunda daha yüksek bulunmuştur. Tortamış'ın (2009) sığınmaevinde kalan kadınlara yönelik yapmış olduğu çalışmada, kadınların %46.7'si 25-34 yaş grubunda yer almaktadır (124). Akçer'in (2006) yapmış olduğu çalışmada kadınlarda yaşa göre dağılımların en fazla olduğu grup %21.3 oranı ile 25-29 yaş grubu kadınlardır (125). Araştırma sonuçları bu çalışma ile paralellik göstermektedir. Diğer araştırmalarda olduğu gibi bu araştırmada da daha genç veya daha yaşlı kadınların sığınmaevlerine daha seyrek başvuruda bulunduğunu görmekteyiz. Evliliklerinin en başında genç kadınların şiddetle mücadele ettiği, şiddet durumunun bitmesine ilişkin çaba gösterdikleri ve çözüm yolu olarak sığınmaevlerini göz önüne almadıkları, ancak şiddet durumu ile baş edemedikleri durumlarda bir kaçış yolu olarak kadın sığınmaevlerine başvurdıkları, daha yaşlı kadınların ise yaştan ilerlemesi ile birlikte çeşitli nedenlerle (boşanma, eş ölümü, yetişkin çocukların desteği vb.) şiddet durumuna daha az maruz kaldığı ve bu sebeple sığınmaevlerine yapılan başvurunun daha az olduğu düşünülmektedir.

Sığınmaevinde kalan ve kalmayan iki grup tanıtıcı özellikler yönünden kıyaslandığında her iki grupta da “doğduğu bölge” olarak %84.4 ve %81.1 oranlarında “Güneydoğu Anadolu Bölgesi” bulunmuştur. Yapılan bu araştırmada doğduğu bölge kapsamında Güneydoğu Anadolu bölgesi' nin daha yüksek orana sahip olma sebebi olarak araştırmanın Diyarbakır'da yapılmış olması düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan şiddet mağduru kadınların her iki grupta da “okuryazar/değil” oranları daha yüksek bulunurken, sığınmaevinde kalmayan grupta üniversite mezunu

oranı daha yüksektir. Bu durum Şahin'in (2019) yaptığı araştırmada yer alan, sığınmaevinde kalmayan kadınların eğitim düzeyi yüksek iken, sığınmaevinde kalan kadınların eğitim düzeyi düşük bulgusuyla paralellik göstermektedir (126). Benzer şekilde konuyla ilgili yapılan başka bir çalışmada şiddete maruz kalanların %50'si ilkokul mezunudur ve eğitim seviyesindeki düşüklük yönünden çalışmamızı destekler niteliktedir (127).

Çalışmamızda eşin eğitim durumu sığınmaevi grubunda en yüksek değer "okuryazar/değil" olarak bulunurken, sığınmaevinde kalmayan grupta "okuryazar/değil" ve "ortaokul mezunu" grupları eşit ve en yüksek değere sahiptir. Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik yapılan diğer bir çalışmaya baktığımızda da eş eğitim seviyesinin düşük olduğunu görmekteyiz (128). Bu çalışmada eşin eğitim seviyesinin düşüklüğü ile şiddet maruziyetindeki artışın ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada gelir düzeyi incelendiğinde "gelir giderden az" bulgusunun her iki grupta da daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Gruplar kendi aralarında karşılaştırıldığı zaman sığınmaevinde kalan grupta bu bulgunun daha yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Benzer şekilde Diyarbakır'da aile içi şiddet nedeniyle sığınmaevlerine başvuran kadınlarla gerçekleştirilen bir başka çalışmada da kadınların büyük bölümünün açlık sınırının altında yaşayan ailelerden geldikleri sonucu saptanmış olup bu durum bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir (129). Konuyla ilgili yapılan başka bir çalışma kapsamında da düşük gelir düzeyine sahip kadınların şiddet maruziyet oranının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (127). Bu tabloya bakarak şiddet sebebiyle sığınmaevlerine başvurma'nın düşük ekonomik düzeyine sahip kadınlar için daha sık başvuru'nun bir seçenek olduğu sonucuna ulaşabiliriz. Bu durum kadın sığınmaevleri, yaşamlarını değiştirme noktasında yeterli ekonomik kaynağa sahip olmayan kadınlar için güvenli ve şiddet içermeyen hayata atılan en önemli adım olmakla birlikte, sosyo ekonomik düzeyi daha yüksek olan kadınlar şiddete maruziyeti farklı adlandırma, farklı şekilde paylaşma ve açığa çıkarma konusunda yaşadıkları bazı sorunlar sebebiyle sığınmaevlerinden uzak durmaktadırlar şeklinde yorumlanabilmektedir.

Çalışmaya katılan kadınların her iki grupta da çalışma durumları incelendiğinde kadınların büyük bölümü (%77.8-%78.4) herhangi bir işte çalışmadığını ifade etmiştir. Bu veriler Tortamış (2009)'ın çalışması kapsamında görüşülen kadınların büyük bölümünün şimdiye kadar herhangi bir işte çalışmaması durumuyla uyumludur (124). Bu

durumun çalışmanın mesai saatleri içinde yapılıyor olmasına ve sığınmaevinde kalan kadınlardan bazıları ölümle tehdit edilme sebebiyle sığınmaevi dışına çıkamaması durumuyla bağlantılı olduğu düşünülmektedir.

Sosyo-demografik özellikler bir bütün olarak incelendiğinde, kadınların sosyoekonomik durumlarının alt seviyede olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, şiddeti sonlandırmak amacıyla sığınmaevine başvurmanın, alt sosyoekonomik gruptan olan kadınlar için daha sık tercih edilen bir seçenek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Sosyal bağlamın, bazı kadınları şiddete maruziyet konusunda ve şiddetin yol açtığı sonuçlara karşı koyma açısından diğerlerinden daha dezavantajlı kıldığı kabul edilmektedir (130,131).

Şiddete maruz kalmış kadın sığınmaevinde kalan ve kalmayan kadınlarda evlilik özelliklerine ait veriler karşılaştırıldığında her iki grupta da evliliklerin daha yüksek oranla resmi ve dini nikâhla gerçekleştirildiği görülmektedir. Her iki grupta da en sık karşılaşılan evlenme biçiminin görücü usulü (%35.6-51.4) olduğu saptamıştır. Bu bulgu, Türkiye’de evliliklerin genellikle geleneksel yaklaşımlara bağlı bir biçimde kurulduğunu belirten diğer çalışmalarla paralellik göstermektedir (87,125).

Çalışmada her iki grupta da evlilik sayısı incelendiğinde bir kere evlenmiş olma durumu ve başka evlilikten çocuk olmama durumları paralellik göstermekle birlikte daha yüksek orana sahiptir. Kültürel değerlerin özellikle çalışmayı yaptığımız bölgede tek eşlilik olma zorunluluğu yönünde algı oluşturmaları, başka evlilikten çocuk olma durumunun önünde önemli bir bariyer etkisi oluşturmaktadır.

Çalışmada “evlilik sonrası şehir değişimi” oranları incelenmiş ve sığınmaevinde kalanlarda “evet” cevabı verenler en yüksek orana sahipken, sığınmaevinde kalmayanlarda “hayır” cevabı verenlerin oranı daha yüksek bulunmuştur. Bu durumun sebebi olarak aile desteğinin sığınmaevine başvurmama yönünde büyük etkisinin olduğu düşünülmektedir. Aile ile aynı şehirde yaşayan kadınlar aileden destek görüp sığınacak yer olarak aileyi tercih edebilirken, aileden ayrı yaşayanlarda bu destek daha kısıtlı olmakla birlikte şiddet gören kadın sığınmaevlerinde kalmayı tercih etmektedirler.

Çalışmada kadınların evlilik sonrası yaşadıkları yer incelendiğinde her iki grupta da “eşin ailesiyle” oranları yüksek bulunmuştur. TNSA 2018 verileri incelendiğinde akraba evliliklerinin %43 oranında Güneydoğu Anadolu’da gerçekleştiğini görmekteyiz. Çalışmadaki bu verilerin, akraba evliliklerinden sonra kadının genellikle evlilik sonrası

eşinin ailesiyle birlikte yaşaması ve çalışmanın Diyarbakır’da yapılmış olması durumları ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada kadınların evlenmeden önce ailelerinden şiddet görme durumları incelendiğinde sığınmaevinde kalan grupta “evet” diyenlerin oranı daha yüksek bulunurken sığınmaevinde kalmayan grupta “hayır” cevabı verenlerin oranı daha yüksek bulunmuştur. Konuyla ilgili Sağlam ve Güngör’ün (2006) yapmış olduğu benzer bir çalışmada şiddet mağduru kadınların %52.9’u evlenmeden önce ailesi tarafından şiddete maruz kalmıştır (132). Bu çalışmada evlilikleri süresinde şiddete maruz kalan kadınların, şiddete maruz bırakıldığı ailelerine sığınmak istemedikleri, destek talep edemedikleri ve bu sebeple daha çok sığınmaevlerine başvurdukları düşünülmektedir ve bu durumun sığınmaevinde kalan gruptaki kadınların aileden şiddet görme oranlarının daha yüksek olma sebebi olarak görülmektedir.

Çalışmada şiddet mağduru kadınların ilk şiddete maruz kalma zamanları incelendiğinde her iki grupta da “ilk 6 ay” şiddet görme durumu daha yüksek bulunmuştur. Konuya ilişkin yapılan başka bir çalışmada ilk şiddet zamanı incelenmiş olup “ilk 1 ay-6 ay arası” oranının en yüksek değere sahip olduğu tespit edilmiştir ve bu durum bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir (133).

Çalışmada “şiddet nedenleri” incelenmiş ve her iki grupta da “itiraz etme” faktörü en yüksek orana sahip olarak bulunmuştur. Konuyla ilgili yapılan başka bir çalışmada düşük sosyo ekonomik durum ve alkol-madde kullanımı şiddet riskini arttıran en yüksek orana sahip değerler olarak bulunmuştur ve bu durum bizim çalışmamızla uyumlu değildir (127). Kültürel değerler göz önüne alındığında aile içinde yaşanan şiddet durumu sadece aile içindeki ilişkilerden değil, toplumsal yapı içerisindeki kadını geri planda tutan ve onu erkeğe bağımlı ve erkeğin izin verdiği ölçüde söz sahibi kılan mekanizmalardan da kaynaklanmaktadır. Sosyal ve kültürel durumlar göz önüne alındığında kadının herhangi bir duruma itiraz etmesi, kendine ait düşüncesinin olması ve bu konuda ısrar etmesi şiddet sebebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Şiddet sebeplerinden biri olan “itiraz etme” oranının yüksekliğinin, çalışmamızın Diyarbakır’da yapılmış olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir.

Kalman şiddet türü yönünden karşılaştırıldığında sığınmaevinde kalan kadınların maruz kaldığı en yüksek orana sahip şiddet türünün sözlü şiddet (%95.6), sığınmaevi dışında kalanların ise maruz kaldıkları en yüksek orana sahip şiddet türünün fiziksel şiddet(%97.3) olduğu saptanmıştır. Keskin ve Öğülmüş’ ün (2016) sığınmaevinde kalan

kadınlar üzerine yapmış olduğu çalışma, en fazla maruz kalınan şiddet türünün %88,3 oranıyla psikolojik şiddet olduğunu, ikinci sırada ise %81 oranıyla fiziksel şiddet olduğunu ifade ederek sığınmaevlerinde kalan kadınların en fazla maruz kaldığı şiddet türünün fiziksel şiddet olmadığını desteklemektedir (134). Bu sonuçlar çalışmada sığınmaevi dışında kalan kadınların daha yüksek oranda fiziksel şiddete maruz kalmasına rağmen sığınmaevine başvuruda bulunmama sebebinin eş korkusu, sığınmaevleri ve başvuruları hakkında bilgisizlik olduğu düşünülmektedir.

Kalınan şiddet türü olarak değerlendirildiğinde sığınmaevinde kalan kadınlar %4.4 oranında siber şiddete maruz kalırken, sığınmaevinde kalmayan grupta bu şiddet türüne maruziyet durumu yoktur. Bu çalışmada siber şiddet, kadınlara başkalarının uygunsuz görüntülerini zorla izletme veya eşi tarafından kadınların uygunsuz görüntülerinin başkalarına izletilmesi şeklinde karşımıza çıkmıştır. Çalışma sonucunda siber şiddet oranının düşük olma sebebinin bu şiddet türünün şiddet olarak algılanmaması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada problem çözme envanteri problem çözme yeteneğine güven (PÇYG), yaklaşma-kaçınma ve kişisel kontrol alt boyutları ile tanımlayıcı özellikler karşılaştırıldığında PÇYG alt boyutu puan ortalamasının kadın sığınmaevinde kalmayanlarda daha yüksek olduğu bulunmuştur. PÇYG alt boyutu puan ortalamasının yüksek olması bireyin problem çözme konusunda kendisini yetersiz gördüğü anlamını taşımaktadır. Bu çalışmada sığınmaevinde kalmayan kadınların problem çözme konusunda kendilerini yetersiz gördükleri saptanmıştır. Sığınmaevlerinde kalan kadınlara yönelik yapılan başka bir çalışmada sığınmaevinde kalan kadınların %44.7'sinin problem çözme becerileri oldukça yeterli bulunurken %2.5'inin yetersiz olarak tespit edilmiştir (134). Bu çalışmada mevcut durumun şiddete maruz kalan kadınların şiddet gördükleri ortamdan uzaklaşamadıklarından ve şiddete maruziyet durumunun devam ediyor olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada PÇYG alt boyut puan ortalamasının ve toplam puan ortalamasının eşin eğitim durumunun “okuryazar/değil” olanlarda, “gelir giderden az” olanlarda ve çalışmayan kadınlarda daha yüksek olduğunu, yaklaşma-kaçınma alt boyut ortalamasının “gelir giderden az” olanlarda yüksek olduğunu, kişisel kontrol alt boyutu puan ortalamasının çalışmayan kadınlarda daha yüksektir. Eşin eğitim seviyesinin düşüklüğünün şiddete maruz kalan kadındaki problem çözme yeteneğine güven konusunda azalmaya sebep

olması çalışmadaki çarpıcı verilerdendir. Bu durumun, kadın tarafından eşe duyulan güvenle kendi problemlerini çözme konusunda kendine olan güveninin bağdaştırıldığı ve eşin eğitim seviyesinin azalmasıyla birlikte kadının da eşe olan güveninin azalması durumuyla ilişkili olduğu düşünülmektedir. Aynı zamanda ekonomik seviyedeki düşüklük problem çözme yeteneğindeki güvenin azalmasına sebep olurken, gelecekte başvurmak için ilk problem çözme çabalarını yeniden gözden geçirmek ve değişik alternatif çözümler için aktif bir biçimde araştırma yapma durumunda azalmaya sebep olmakta, kadının çalışmama durumu ise sorunlu durumlarda kadının kontrolünü sürdürme yeteneğini azaltmaktadır.

Çalışmada PÇYG alt boyutu toplam puan ortalaması evlilik sonrasında şehir değişimi yapmayan kadınlarda daha yüksektir. Bu durum, evlendikten sonra doğduğu yerden ve ailesinden uzaklaşmayan kadınlarda problem çözme yeteneğinin daha düşük olduğunu göstermektedir. Şiddete maruz kalan kadın, ailesiyle aynı şehirde olmasına rağmen aile içinde yaşanan olayları anlatamaması, anlattığı durumlarda ailenin, aile içi meselelere müdahale etmek istememesi, boşanma durumunu geleneksel tutumlardan dolayı asla kabul etmemesi ve bu nedenle kapılarını şiddet gören kadına karşı tamamen kapatmaları, bu sebeplerden dolayı şiddet gören kadının gerekli desteği ailesinden ve yakınlarından görememesinden ve tek başına şiddet durumunun üstesinden gelmek için mücadele etmesinden kaynaklı sorunlarını çözme konusunda yetersiz kaldığı ve bu sebeplerle problem çözme yeteneğinin düşük olduğu düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada PÇYG alt boyut toplam puan ortalaması, şiddet sebebi olarak ifade edilen “ekonomik sebepten şiddet” görme durumuna “hayır” diyenler için daha yüksektir. Ekonomik sebeplerden dolayı şiddete maruz kalmayan kadınların problem çözme yeteneğine olan inancı daha düşük bulunmuştur. Konuyla ilgili Van’da kadınların şiddet deneyimlerine yönelik yapılan bir çalışmada kadınların ekonomik sebeple şiddete maruz kaldıkları saptanmıştır (27). Kadınların şiddet görme sebeplerini eşlerinin ekonomik sorunlarına bağlamadığı ya da ekonomik şiddet kavramının kadınlar için şiddet olarak algılanmadığı ve bu konuyla ilgili farklı bir takım sebeplerden dolayı kendilerini yeterli görmedikleri için şiddet sorununu çözme konusunda da problem çözme yeteneklerine güvenmedikleri düşünülmektedir.

Çalışmada PÇYG alt boyut puan ortalaması duygusal/psikolojik şiddet gören kadınlarda daha yüksek bulunmuştur. Şiddetin bir türü olarak karşımıza çıkan duygusal/psikolojik

şiddete maruz kalmak kadınların problemlerini çözme yeteneğinde azalmaya sebep olmaktadır. Konuyla ilgili herhangi bir literatüre ulaşılamamasıyla birlikte bu durumun sebebi olarak bu şiddet türüne maruz kalan kadının kendini daha güçsüz hissediyor olması ve sorunlarına karşı özgüveninde sarsılmalar yaşadığı düşünülmektedir.

Bu çalışmada sığınmaevinde kalan kadınlarda durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması sığınmaevinde kalmayan kadınlara oranla daha yüksek bulunmuştur. Bu durum sığınmaevinde kalan kadınların kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Kazancı'nın (2010) yapmış olduğu çalışma, sığınmaevinde kalan kadınların durumluluk ve sürekli kaygı ölçeğinden almış oldukları toplam puan ortalamasının 96.657 olduğunu ifade ederek çalışmamızı destekler niteliktedir (135). Benzer konuyla ilgili yapılan bir çalışmaya göre sığınmaevlerinde kalış süresi orta-uzun süre olan kadınlarda yaklaşık %80 oranında kaygı durumu tespit edilmiştir (3). Bu sonuçtan da anlaşıldığı gibi sığınmaevlerinde kalıyor olmak ve bu sürede artış olması kadınlardaki kaygı düzeyini arttıran önemli bir faktördür. Aynı zamanda her iki grup için de durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalaması 45.9 ± 5.5 olarak ortalamanın üstünde bulunmuştur. Babol (2017)'da Birinci Basamak Sağlık Hizmetinde eş tarafından istismara uğramış ve istismar edilmemiş kadınların anksiyete ve depresyon durumunu karşılaştırmak amacıyla yapılan çalışmada, şiddet mağduru kadınların ortalama kaygı puanlarının şiddete maruz kalmayan kadınlardan daha yüksek olduğu bulunmuştur ve bu veriler çalışmamızla paralellik göstermektedir (9).

Çalışmada eş eğitim durumu “üniversite mezunu” olanlarda, “gelir gidere eşit” durumda olanlarda, eşi ve kendisi çalışıyor durumda olanlarda benlik saygısı daha yüksek bulunmuştur. Konuyla ilgili olarak yapılan başka bir çalışmada kadınların çalışma durumu ile benlik saygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Bu fark çalışmamızla uyumlu olmamakla birlikte çalışan kadınların benlik saygısı puanı ortalaması 17.72 iken, çalışmayan kadınların benlik saygısı puanı ortalaması 20.41 bulunmuştur (126). Bu çalışmada çalışan şiddet mağduru kadınlarda benlik saygısının daha yüksek olma sebebinin ekonomik anlamda daha özgür hissedip alternatif çözüm yolları edinebilmiş olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik yapılan bu çalışmada problem çözme ölçeğine yönelik PÇYG, yaklaşma-kaçınma, kişisel kontrol alt boyutları ve toplam puan ortalamaları “ortalamanın altında” bulunmuştur. Sığınmaevlerindeki kadınların sosyo-demografik özelliklerinin ve maruz kaldıkları şiddetin özelliklerinin araştırılması

amacıyla yapılan bir çalışmada bu çalışma ile uyumlu sonuçlar bulunmuştur (134). Bu veriler incelendiğinde şiddete maruz kalan kadınlarda problem çözme becerilerinin ortalamanın üstünde olduğu saptanmıştır. Çalışmadan elde edilen bu sonuçlardan yola çıkarak kültürel değerler ve toplumsal baskı noktasında şiddete uğrayan kadın eşinden boşanma konusunda sıkıntı yaşarken, içinde bulunduğu sorunlarla mücadele etmeyi ve problemlerini çözme becerisi elde ettiği, bu sebeple de ölçek puan ortalamasının ortalamanın üstünde bulunduğu düşünülmektedir.

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik yapılan bu çalışmada durumluluk kaygı ölçeği puan ortalaması “ortalamanın altında” olduğu saptanmıştır. Ölçekten alınan toplam puanın düşüklüğü bireyin kaygı düzeyinin düşüklüğünü göstermektedir. Kazancı ’nın yapmış olduğu çalışmada şiddete maruz kalan kadınların kaygı envanteri puan ortalaması yüksek bulunmuştur (135). Çalışmada kadınların şiddete maruz kalmalarına rağmen kaygı düzeylerindeki düşüklüğün sebebinin, kadınların içinde bulundukları kaygı durumunu farklı yorumladıklarından (öfke, kızgınlık, kırgınlık, korku vb.) kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik yapılan bu çalışmada benlik saygısı alt boyutu puan ortalaması “ortalamanın altında” bulunmuştur. Ölçekten alınan toplam puanın düşüklüğü bireyin benlik saygısı düzeyinin düşüklüğünü göstermektedir. Şiddet mağduru kadınlara yönelik yapılan başka bir çalışmada kadınların benlik saygısı puan ortalaması ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 100 olduğu göz önüne alındığında, çalışma kapsamına alınan kadınların benlik saygısı puan ortalamasının çok düşük olmamasına rağmen ortalamanın altında kaldığı görülmüştür ve puan ortalamasının ortalamanın altında kalması yönünden çalışmamızla paralellik göstermektedir (124).

Problem çözme ölçeğinin alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyonlara baktığımızda; PÇYG alt boyutunun yaklaşma-kaçınma, kişisel kontrol alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasında, yaklaşma-kaçınma alt boyutunun kişisel kontrol alt boyutu ve toplam puan ortalamaları arasında, kişisel kontrol alt boyutunun toplam puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Yapmış olduğumuz çalışmada şiddete maruz kalan kadınların problem çözme yeteneklerine olan inancının yüksek olması, gelecekte başvurmak için ilk karşılaşılan sorunu çözme çabalarını yeniden gözden geçirebilme yetisini ve sorunla karşılaştığında bireysel olarak kontrolünü sürdürme yeteneğini olumlu yönde etkilediği vurgulanmaktadır.

Problem çözme ölçeği, durumluluk kaygı ölçeği ve benlik saygısı ölçeği toplam puan ortalamaları arasındaki korelasyona bakıldığında; benlik saygısı ölçeği ile problem çözme ölçeği ve durumluluk kaygı ölçeği toplam puan ortalamaları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Bu çalışmada, şiddete maruz kalan kadınlarda problem çözme yeteneğindeki azalma ve kaygı durumundaki artma, şiddete maruz kalan kadındaki benlik saygısını olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Bu araştırmada aşağıdaki sonuçlar bulunmuştur:

- Problem çözme ölçeğine yönelik PÇYG, yaklaşma-kaçınma, kişisel kontrol alt boyutları ve toplam puan ortalamaları ile durumluluk kaygı düzeyi ve benlik saygısı toplam puan ortalamaları “ortalamanın altında” bulunmuştur.
- Problem Çözme Ölçeğinin, Problem Çözme Yeteneğine Güven alt boyut puan ortalaması; sığınmaevinde kalmayan, eşi okuryazar/değil olan, geliri giderinden fazla olan, herhangi bir işte çalışmayan, evlendikten sonra şehir değiştirmeyen, ekonomik nedenlerden dolayı şiddet görmeyen, duygusal/psikolojik şiddet gören kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Problem Çözme Ölçeğinin, Yaklaşma/Kaçınma alt boyut puan ortalaması; geliri giderinden az olan, itiraz etmeden dolayı şiddet görmeyen kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Problem Çözme Ölçeğinin, Kişisel Kontrol alt boyut puan ortalaması; herhangi bir işte çalışmayan kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Problem Çözme Ölçeğinin toplam puan ortalaması; eşi okuryazar/değil olan, geliri giderinden az olan, herhangi bir işte çalışmayan, ekonomik nedenlerden dolayı şiddet görmeyen, siber şiddete maruz kalmayan kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Durumluluk Kaygı Ölçeği puan ortalaması; sığınmaevinde kalan kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Benlik Saygısı Ölçeği puan ortalaması; eşi üniversite mezunu olan, geliri giderine eşit olan, kendisi ve eşi herhangi bir işte çalışan kadınlarda anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Problem çözme ölçeği toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında ve durumluluk kaygı toplam puan ortalaması ile benlik saygısı toplam puan ortalaması arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

6.2. Öneriler

Araştırmanın sonucuna göre öneriler şöyledir:

- Şiddete maruz kalan kadınların geneli Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde doğmuştur. Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da şiddet oranının bu bölgede oldukça yüksek görülmesine rağmen açılan sığınmaevi sayısı yetersiz, kapasiteleri oldukça sınırlıdır. Belediye Kanunu'nda yer aldığı gibi, Türkiye'nin her bölgesinde nüfusu 50.000'i geçen belediyelere bağlı sığınmaevlerinin açılması, sığınmaevi olan yerleşim bölgelerinde de sığınmaevi sayısının artırılması önerilmektedir.
- Sığınmaevlerinde kalan kadınlara yönelik verilen hizmetler arasında psikolojik destek, şiddet olgusuna yönelik kadında var olan bilinci değiştirmek ve yükseltmek, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik farkındalığı geliştirmek amaçlanarak bir takım çalışmalar yer almalıdır.
- Şiddete maruz kalan kadınların sığınmaevlerine yönelimleri konusunda bilgilendirilmeleri ve cesaretlendirilmeleri gerekmektedir. Sığınmaevlerine başvuru ve sonraki süreç ile ilgili olarak kadınlarda oldukça fazla bilgi eksikliği vardır. Bu eksiklik medya aracılığıyla giderilebileceği gibi şiddete maruz kalan kadınları acil servise getiren güvenlik güçlerinin de hizmet içi eğitimlerle bilgilendirilmesi gerekmekte ve bilgi akışı, şiddet gören kadına doğru sağlanmalıdır.
- Halk sağlığı yaklaşımı çerçevesinde güvenlik güçlerinin hizmet içi eğitimlerle şiddet ve sığınmaevi konusunda eğitilmesi, şiddet gören kadınları belirlemek amacıyla ev ziyaretleri yapılması, risk gruplarına ve şiddet gören kadınlara yönelik bilgilendirmeler yapılması önerilmektedir.
- Araştırmanın sonuçlarına göre, şiddet gören kadınların kaygı durumunun ortalamanın altında bulunduğunu görmekteyiz. Bu durum çalışmamızın çarpıcı sonuçlarından biridir. Yapılan görüşmeler değerlendirildiğinde kadınların kaygı durumunun oldukça yüksek olduğunu fakat kaygı durumunu öfke, kızgınlık, kırgınlık, çaresizlik vb. olarak değerlendirdikleri için çalışma genelinde kaygı durumları beklenenin altında bulunmuştur. İçinde bulunduğu duygu durumunu tam olarak nitelendiremeyen kadın bu durumla mücadele edememektedir. Halk sağlığı yönünden oldukça önemli olan kadına şiddet kapsamında kadınların

psikolojik destek alması ve içinde bulundukları durumu nitelendirip bununla mücadele edebilmesi oldukça önemlidir.

7. KAYNAKLAR

1. G. Krug E, L. Dahlberg L, A. Mercy J, B. Zwi A, Lozano R. World report on violence and health, Genova, 2002.
2. Gioia D, C. Campbell J. Women's Strategies for Coping with the Impacts of Domestic Violence in Kyrgyzstan: A grounded theory study Saltanat Childress. Social Work in Health Care, 2018; 57(3): 164-189.
3. Fernandez L, Gonzalez L, Calvete E, Orue I, Mauri A. Victim of domestic violence in shelters: Impacts on women and children. The Spanish Journal of Phsychology, 2018; 21(18): 1-10.
4. Uluslar Arası Af Örgütü Türkiye Şubesi, 2004, <https://www.amnesty.org.tr/public/uploads/files/Rapor/eur440132004tr.pdf> Erişim tarihi:02.05.2020.
5. Heise L.L, Kotsadam A. Cross National and Multilevel Correlates of Partner Violence: An Analysis of Data from Population-Based Surveys. Lancet Glob Health, 2015; 3(6): 332-40.
6. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ankara, 2015, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani-2016-2020.pdf>, Erişim tarihi:01.05.2020.
7. Aytaç S, Eteman F.S, Aydın G.Ç, Reçber B, Sezen H.K. Kadına Yönelik Şiddetin Dünü, Bugünü, Yarını: Kestirim tabanlı bir araştırma. Sosyoloji Konferansları, 2016; 54 (2): 275-297.
8. UNHCR (BM Mülteci Örgütü), <https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/40d015fb4/2003-global-refugee-trends-overview-refugee-populations-new-arrivals-durable.html>, Erişim tarihi: 29.04.2020.
9. Ghahari S, Khademolreza N, Ghasemnezhad S, Babagholzadeh H, Ghayoomi R. Comparison of anxiety and depression in victims of spousal abused and non-abused women in primary health care (PHC) in Babol-Iran. UCT Journal of Social Science and Humanities Research, 2018; 6(01): 14-18.
10. Costa C.V,Gomes S.C. Social support and self-esteem moderate the relation between intimate partner violence and depression and Anxiety symptoms. Journal of family violence 2018; 33: 355-368.

11. Gracia E, Merlo J. İntimate Partner Violence Against Women and the Nordic Paradox. *Social Science and Medicine*, 2016; 157: 27-30.
12. Michele Lloyd, Shula Ramon, Athina Vakalopoulou, Petra Videms k, Caroline Meffan, Joanna Roszczynska-Michta, and Luca Roll , ‘Women’s Experiences of Domestic Violence and Mental Health: Findings From a European Empowerment Project’, *Psychology of Violence*, 2017; 7(3): 478-487.
13. Bahadır Yılmaz E,  z F. Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik güçlendirme programı ve hemşirelik. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 2019; 16 (4): 338-342.
14. Stuart GW, Sundeen JS. *Principles and Practice of Psychiatric Nursing* The Mosy Company, 1987, Toronto.
15. Akın A,  ner O,  zaydın N. Kadın ve  iddet. *Sağlık ve Toplum*, 1998; 8(3): 73-78.
16. Eryılmaz G. Aile içi şiddet kadın sağlığı ve hemşirelik. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okul Dergisi*, 2001; 5(2): 19-24.
17. Çalışkan H,  evik E. . Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye  rne i. *BJSS Balkan Journal of Social Sciences / Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 2018; 14(7): 218-233.
18. WHO, 2005, https://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/whostat2005en.pdf, Erişim tarihi:01.05.2020.
19.  z M, Yoksul Ailelerde Kadına Yönelik E   iddeti ve  iddeti Etkileyen Faktörler. (2018), Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 130 sayfa, Ankara (Danışman: Doç. Dr. Nilgün Küçükkaraca).
20. Uçar A. İstatistik  verilerle ulusal basında kadına yönelik  iddet. İ  n  Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, 2016; 7(2): 315-364.
21. Tel H. Gizli sağlık sorunu ev içi şiddet ve hemşirelik yaklaşımları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2002; 6(2): 1–9.
22. UNHCR (BM Mülteci  rg t ), <https://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/40d015fb4/2003-global-refugee-trends-overview-refugee-populations-new-arrivals-durable.html>, Erişim tarihi: 02.05.2020.
23. D lek N,  zdemir, N. (2005). *Yanlış İnanı lar*, Ofset Yapımevi, İstanbul.

24. Fishwick N, Parker B, Campbell JC. Care of survivors of abuse and violence, Principles and Practice of Psychiatric Nursing, Ed.by Stuart GV, Laraia MT, Seventh edition, Mosby -Year Book, 2001: 824-841.
25. Taşçı N. Ebelerin Aile İçinde Kadına Uygulanan şiddete ve şiddette Mesleki Rollerine İlişkin Tutumları. 2003, Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Denizli.
26. WHO 2002- WHO. World Report on Violence and Health Geneva,(2002), Available from http://www.who.int/whr/2002/en/whr02_en.pdf. Erişim: (06.11.2019).
27. Okutan N. Kadına Yönelik Aile içi Şiddet-Van'da, Kadınların Şiddet Deneyimleri, Şiddeti Doğuran Koşullar ve Başetme Biçimleri, Şiddetin Kadın sağlığına etkileri. 2007, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 236 sayfa, Van (Doç. Dr. Tuğrul Erbaydar).
28. DeKeseredy WS, Schwartz MD. Violence against women in intimate relationships in Contemporary Criminology. Wardsworth Publlishing Company, 1996: 317-353.
29. Crowell NA and Burgers AW (1998). Understanding Violence Against Women Panel on Research on Violence Against Women. National Research Council.
30. Başbakanlık Aile ve Araştırma Kurumu Başkanlığı. (1995). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları. Ankara: Bizim Büro Basım Evi.
31. Öztunalı-Kayır G. Kadına yönelik şiddetin araştırılması sorunları. Geleceğim Elimde, Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı içinde, İstanbul: Mor Çatı Yayınları 1998: 17-32.
32. Akkaş İ, Uyanık Z. Kadına yönelik şiddet. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016; (6): 37-38, (1): 32-42.
33. Watts C, Zimmerman C. Violence Against Women: Global Scope and Magnitude. The Lancet, 2002; 359(9313): 1232-1237.
34. Yanık A, Hanbaba Z, Soygür S, Ayaltı B, Doğan M. (2014), Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt, Electronic Journal of Vocational Colleges, (Electronic Journal), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejovoc/issue/5396/73203> 104-111, Erişim tarihi: 30.04.2020.
35. Kocacık F, Çağlayandereli M. Ailede kadına yönelik şiddet: Denizli ili örneği. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2009; 6(2): 26.

36. Töre ve Namus Cinayetleri İle Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu. Ankara, 2006.
37. Taştan C, Yıldız A. Dünyada ve Türkiye’de Kadın Cinayetleri 2016- 2017- 2018 Verileri ve Analizler, [https:// pa. edu. tr/ Upload/ editor/ files/ Kadin_ Cinayetleri_ Rapor. Pdf](https://pa.edu.tr/Upload/editor/files/Kadin_Cinayetleri_Rapor.Pdf), Erişim tarihi: 30.04.2020.
38. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ankara, 2009; 6.
39. Gökkaya V. B. Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2011;12(2): 103.
40. Şenol D, Yıldız S. Kadına Yönelik Şiddet Algısı-Kadın ve Erkek Bakış Açılıyla. 2013, Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları, Ankara.
41. Dişçigil, A. G. Aile içi şiddet gören kadınlarda psikiyatrik bozukluklar: bir psikiyatri polikliniği örnekleme. 2003, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Tıp Fakültesi Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, İstanbul.
42. Korkut Fidan F, W. Owen D. School counselor’s role and functions: School administrators’ and counselors’ opinions. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, 2008; 41(1): 207-221.
43. Damka Z. Sığınma Evinde Kalan Şiddet Mağduru Kadınlar: Anksiyete Duyarlılığı, Travmaya Bağlı Suçluluk, Travma Sonrası Stres Bozukluğu ve Psikolojik Belirtiler. (2009), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 145 sayfa, Ankara, (Tez Danışmanı: Doç. Dr. Şennur Tutarel Kışlak).
44. Cassidy K. How to Access and Intervene in Domestic Violence Situations Home Health Care. Nurse Continuing Education.1999; 34-45.
45. Kadın Sorunlarına Çözüm Arayışı Kurultayı Kadına Yönelik şiddetin Önlenmesi Çalışma Grubu. Kader yayınları, İstanbul, 2003; 6-10.
46. Rynerson B. Violence Against Women, Maternity and Women Health Care, Ed.by. Lowdermilk DL et all, Sixth Edition, Mosby Year Book, United States, 1997:1220-1242.
47. Harris M, Dutton M, Goodman L. The Relationship Between Violence Dimensions and Symptom Severity Among Homeless, Mental III Women, Journal of Traumatic Stress. 1997; 10: 51-70.

48. Gömbül Ö. Ailede Kadına Eşi Tarafından Uygulanan Şiddet ve Şiddette Mesleki Role İlişkin Hemşirelerin Tutumları ile Cinsiyet Rol Kalıpları Arasındaki ilişki. 1998, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 1998; 10-42.
49. Riggs DS, Caulfield MB, Street AE. Risk for domestic violence factors associated with perpetration and victimization, Journal of Clinical Psychology. 2000; 56(10): 1289-1316.
50. Kearney MH. Enduring Love a Grounded Formal Theory of Womens Experience of Domestic Violence, Research in Nursing and Health, 2001; 24(4): 270-282.
51. World Report on Violence and Health Geneva, 2002, (10.08.2009) Available from http://www.who.int/whr/2002/en/whr02_en.pdf.
52. Ramachandran A. Tragic Alleem Puts Spotlight on Bullying Problem. <http://www.smh.com.au/national/tragic-alleem-puts-spotlight-on-bullying-problem-20090407-9xnx.html>, Erişim tarihi:28.09.2019.
53. Sydney Morning Herald. 2011, Cyber Bullying Alert. <http://www.smh.com.au/executive-style/management/blogs/management-line/cyber-bullying-alert-20110409-1d8d4.html>, Erişim tarihi:30.04.2020.
54. Kurt, L. Açıklamalı ve İçtihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması, İstanbul: Seçkin Kitabevi, 2005.
55. Arıkan Ç. Sosyal hizmetler açısından şiddet ve bir türü olarak evlilikte kadına yönelik şiddet. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi. 1987; 5(1): 75-97.
56. Dıjuho KS. Families in crisis: family violence: Foundation of Psychiatric Mental Health Nursing, EM Varcaloris (Ed), St. Louis, WB Saunders Company. 1998; 387- 437.
57. Michaud Y. (1991). Saldırganlığa Yol Açan Davranışların Altında Geçmişteki Yaşanmışlıkların ve Öğrenmelerin Yattığı Yönünde Şiddet, Çev: Muhtaroglu C. İletişim Yayınları, İstanbul.
58. Kaplan N, Sadock B. J, Grebb J. A. Agression, Accident and İnjuries, Snopsis of Psychiarty, Williams Pub, 1994; 176.

59. Kaptanoğlu İ. Y. Kadına yönelik şiddet. İdarecinin Sesi Dergisi, Eylül-Ekim 2011; 35.
60. Koss M. P, Gaines J.A. The Prediction of Sexual Aggression by Alcohol Use, Athletic Participation and Fraternity Affiliation. Journal of Interpersonal Violence, 1993; 8: 94-108.
61. Ünver Y. Türkiye’de Aile İçi Şiddetin Boyutları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri, Suçla Mücadele Bağlamında Türkiye’de Aile İçi Şiddet-Ülke Çapında Kriminolojik- Viktimolojik Alan Araştırması ve Değerlendirilmesi, 13. Dünya Kriminoloji Kongresinde sunulan Tebliğler, Beta, 2004; 49.
62. Asan A. Aile içi şiddetle bir seferberlik içerisinde mücadele etmeliyiz. İdarecinin Sesi Dergisi, Eylül-Ekim 2011; 10.
63. Tezel Şahin F, Özyürek A. Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik görüşleri, Akademik Bakış Dergisi (elektronik dergi), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abuhssbd/issue/32926/365783> Ocak-Şubat 2014; 40, Erişim tarihi: 30.04.2020.
64. Sağıroğlu S, Ayan S. Aile ve Şiddet: Aile İçinde Çocuğa Yönelik Şiddet, Ütopya Yayınları, I. Basım, 2010; 70.
65. Çalışkan T. Kadına Yönelik Şiddet Kampanyaları. 2013, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Yayınlanmamış), İstanbul.
66. Gökulu G, Hosta N. Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005-2008), International Journal of Social Science, 2013; 6(2): 1829-1850.
67. İlkaracan P, Gülçür L, Arın C. Sıcak Yuva Masalı: Aile İçi Şiddet ve Cinsel Taciz, Metis Yayınları, 1996.
68. European Union Agency for Fundamental Rights, Violence against women: an EU-wide survey Results at a glance, 2014 <http://fra.europa.eu/en/pressrelease/2014/violence-against-women-every-day-and-everywhere>, Erişim tarihi:01.11.2019.
69. Understanding and Addressing Violence Against Women, 2012, http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/77421/1/WHO_RHR_12.38_eng.pdf?ua=1, Erişim tarihi:30.04.2020.

70. UN Women, Violence Against Women Prevalence Data: Surveys by Country, 2013 https://www.who.int/mediacentre/news/releases/2013/violence_against_women_20130620/en/Pdf, Erişim tarihi: 30.04.2019.
71. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2016-2020, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara, 2016.
72. Vatandaş C. Aile ve Şiddet: Türkiye’de Eşler Arası Şiddet. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, 2003.
73. İzmirli G. Isparta İli Gönen İlçesinde Yaşayan 15-49 Yaş Grubu Evli Kadınların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Sıklığı ve Aile İçi Şiddet Görmeye Sebep Olan Faktörler. 2013, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Isparta, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Yonca Sönmez).
74. Altıparmak İ. B. Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede ŞÖNİM’lerin rolü: Ankara örneği. International Journal of Social Science, 2015; 36.
75. Kartal G. Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Sağlık Teşkilatının Rolü, 1. Kadın Sağlığı Kongresi “Kadına Yönelik Şiddet” Kongre kitabı, Ankara, 2008; 91-92.
76. Yıldırım A. Sıradan Şiddet, Kadına Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları, İstanbul: Boyut Kitapları, 1998.
77. Akpınar O. Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınların Aile İçi Şiddetle Başa Çıkma Özyeterliliği Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. 2011, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Doktora tezi, İzmir, (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mine Aladağ).
78. İkinci ve Üçüncü Birleştirilmiş Türkiye Raporu, 2003
79. Alpago C, Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri Olgusu. 2006, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, 139 sayfa, İstanbul (Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hülya Arı).
80. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. Ankara: Elma Teknik Matbaacılık, 2015.
81. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM), Kadınlara Görsel Tanıklık. <http://www.kssgm.gov.tr/arsiv/tr-index.htm>, Erişim tarihi: 28.04.2020.
82. Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (KSSGM). Türkiye’de Kadın, TBMM Yayınları, 2001.

83. Kadın- erkek kavramları bağlamında şiddet ve şiddetle mücadelede sosyal hizmetin rolü, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017: 17(4): 297-324.
84. Devlet İstatistik Enstitüsü, Türkiye’de Kadın Hakları, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/38419/02-03-2020-tr-de-kadin.pdf>, Devlet İstatistik Enstitüsü, Ailenin Korunması Hakkında Kanun, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6284.pdf>, erişim tarihi:29.04.2020.
85. Hall S, Scraton P. “Low, Class and Control”, Crime and Society, 1990; 5(3), 460-498.
86. Greenstein N.T, Davis S.N. Cross national variations in divorce: Effects of womens “power, prestige and dependence”, Journal of Comparative Family Studies, 2006; 25(2), 1-35.
87. Altınay A.G, Arat Y. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, İstanbul: Punto Baskı Çözümleri, 2008.
88. Erım R, Öncü F. Kadına Yönelik Şiddete Psikiyatrik, Hukuki ve Sosyal Açıdan Yaklaşım. In Adli Psikiyatri Uygulama Kılavuzu, Güncellenmiş 2. Baskı (Ed. Uygur N.), Ankara, Türkiye Psikiyatri Derneği, 2014; 309-330.
89. TBMM, 13.11.2005. Belediye Kanunu, (<http://tbmm.gov.tr/kanunlar/k5272.html>), Erişim tarihi: 30.04.2020.
90. ASPB, (2013). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 2013 Yılı İdari Faaliyet Raporu, http://www.aile.gov.tr/data/53fe1465369dc3053ccd5500/aile_ve_sosyal_politikalar_bakanligi_2013_yili_idare_faaliyet_raporu.pdf, Erişim tarihi: 15.04.2020.
91. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı, Başkanlık Yayınları, Ankara, <http://kadininstatusu.aile.gov.tr>, Erişim tarihi: 27.04.2020.
92. Yavuz K. Kadına Yönelik Şiddeti Önlemede Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) ve Kadın Konukevinin Rolü- Trabzon İli Örneği. 2018, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans programı, Gümüşhane.
93. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Boyutları, <http://www2.bayar.edu.tr>, Erişim tarihi:15.04.2020.

94. Akyıldız M. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bir Model Olarak Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri. 2014, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.
95. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, <http://kadininstatusu.aile.gov.tr>, 2017, Erişim tarihi: 27.04.2020.
96. Ercan Şahin N, Aslan F, Emiroğlu O.N. Aile İçi Şiddetin Önlenmesi İçin Bir Model Önerisi: Halk Sağlığı Hemşiresinin Ev Ziyareti ile Aile İzlemi, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 2018; 5(3), 247-259.
97. Taylan S. Heppner' in Problem Çözme Envanterinin Uyarlama, Geçerlik ve Güvenilirlik çalışmaları. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara. 1990.
98. Yılmaz E, Karaca F, Yılmaz E. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2009; 12(1): 38-48.
99. Bell AC, D'Zurilla TJ. Problem-solving therapy for depression: A meta-analysis. Clinical Psychology Review 2009; 29(4): 348-353.
100. Nezu AM, Wilkins VM, Nezu CM. Social problem solving, stress, and negative affect. In: E.C. Chang, T.J. D'Zurilla and L.J. Sanna, Editors, Social problem solving, American Psychological Association, Washington, DC, 2004: 49-65.
101. Aşkın, E, Ö, Aşkın U. Sığınmaevlerinin Aile İçi Şiddetle Mücadelede Kadını Güçlendirme Etkisi: Sığınmaevinde Kalan Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. 2017, Sosyal Bilimler Metinleri, ICOMEP Özel Sayısı, s.188-208.
102. Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2009: 135-137.
103. Taylan S. Heppner' in Problem Çözme Envanterinin Uyarlama, Güvenilirlik ve Geçerlik Çalışmaları. 1990, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Yüksek lisans tezi, Ankara, (Danışman: Doç. Dr. Füsun Akkoyun).
104. Karadağ G, Güner İ, Çuhadar D, Uçan Ö. Gaziantep Üniversitesi Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin benlik saygıları. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2008; 3(7): 29-42.
105. Karıman İ. Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlık düzeylerinin bazı değişkenler

açısından incelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2005; 9(1): 24-31.

106. Turan N, Tufan B. Validity and reliability study for Coopersmith Self Esteem Inventory. In: Proceedings of the 23rd National Psychiatry and Neurological Sciences Congress Book, İstanbul; 1987: 816–817.
107. Subaşı N, Akın A. Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. Toplumsal cinsiyet, sağlık ve kadın: Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 2003.
108. Syron C. (2010). The Role of Occupational Therapy with Domestic Violence Survivors.
109. Çiftçi, . Yaşadıkları şiddet Nedeniyle Sığınma Evlerine Başvuran Kadınların Umutsuzluk, Depresyon ve reme Sağlığı Durumlarının Değerlendirilmesi. 2007, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
110. Altun M. Denizli İli Kırsalında Bir Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 Yaş Evli Kadınların, Fiziksel şiddet Görme Durumları ve Kadınların şiddete İlişkin Tutumları. 2006, Denizli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
111. Jacquelyn C. Health consequences of intimate partner violences. The Lancet, 2002; 359(9314), 1331-1336.
112. Garcia-Moreno C, Jansen HAFM, Ellsberg M, Heise L, Watts CH. Prevalence Ofintimate Partner Violence: Findings from the Who Multi-country Study on Women’s Health and Domestic Violence. The Lancet 2006; 368 (9543): 1260-1269.
113. Krug EG, Mercy JA, Dahlberg LL, Zwi AB. The World Report on Violence and Health. The Lancet 2002; 360 (9339): 1083-1088.
114. Violence prevention: the evidence. Series of briefings on violence prevention. 2010; 1-111.
115. F, Doğan O. Domestic violence against women in Sivas, Turkey: Survey study. Croat Med J. 2006; 47(5): 742-9.

116. Tanrıverdi G, Şıpkın S. Çanakkale’de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. Fırat Tıp Dergisi. 2008; 13(3): 1837.
117. Karaoğlu L, Celbiş O, Ercan C. Physical, emotional and sexual violence during pregnancy in Malatya, Turkey. Eur J Public Health. 2005; 16(2): 149-56.
118. Özcan Ş, Kırca N. Çözümlemeyen sorun: Kadına yönelik aile içi şiddet ve hemşirenin rolü. Balıkesir Health Sciences Journal. 2017; 6(2): 87-96.
119. Çetinkaya Ş. Lise Öğrencisi Erkek Ergenlerde Problem Çözme Eğitiminin Problem Çözme Becerisi, Kişilerarası İlişki Tarzı ve Öfke Kontrolü Üzerine Etkisi. 2013, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Aydın, (Tez danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Filiz Adana).
120. Kaya M.B. Yaratıcı Dramanın Stresle Başetmeye Etkisi. 2018, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı Klinik Psikoloji Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi, İstanbul, (Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Nadire Gülçin Yıldız).
121. Bacanlı H, İlhan T, Aslan S. Beş faktör kuramına dayalı bir kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: sıfatlara dayalı kişilik testi (SDKT), Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2009; 7(2): 261-279.
122. Yıldırım F, İlhan Ö.İ. Genel özyeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Türk Psikiyatri Dergisi 2010; 21(4): 301-8.
123. Pişkin M. Self-Esteem and Locus of Control of Secondary School Children Both in England and Turkey. 1996, Unpublished Doktoral dissertation University of Leicester, Leicester.
124. Bacanlı B. Sığınma Evinde Kalan Kadınlarda Şiddet Öyküsü Açısından Sonrası Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Benlik Saygısı ve Beden Algısının Değerlendirilmesi. 2009, T.C. İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, (Tez Danışmanı Prof. Dr. Şahika Yüksel).

125. Akçer Z.D. Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınlar; Diyarbakır Örneği. 2006, T.C Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, (Tez Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mazhar Bağlı).
126. Şahin M, Ermiş E. Kadın Sığınma evinde kalan ve kalmayan kadınlarda benlik saygısı, depresyon düzeyi ve psikosomatik belirtiler. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) Eurasian Journal of Researches in Social and Economics, 2019; 6(11): 81-110.
127. Hocagil H, İzci F, Hocagil A.C, Findikli E, Korkmaz S, Iris Koç M. Association between sociodemographic characteristics and anxiety levels of violence-exposed patients admitted to emergency clinic. Neuropsychiatric Disease and Treatment, 2016; 12: 51.
128. Taşkale N, Soygüt G. Kadın Sığınma Evlerinde Kalan Şiddet Mağduru Kadınlar: Demografik ve Sosyoekonomik Bir İnceleme, Türk Psikoloji Yazıları, 2016; 3-11.
129. Akkoç N. Diyarbakır Ka-Mer'in Kuruluş Hikayesi ve Yürüttüğü Çalışmalar. (Editör) A. Bora, A. Günel, 90'larda Türkiye'de Feminizm. İstanbul: İletişim Yayınları, 2007; 205-216.
130. Cattaneo, L. B, DeLoveh, H. L. M. The role of socioeconomic status in helpseeking from hotlines, shelters, and police among a national sample of women experiencing intimate partner violence. American Journal of Orthopsychiatry, 2008; 78(4): 413-422.
131. Straus, M. A, Gelles, R. J, Steinmetz, S. Behind Closed Doors: Violence in the American Family. 1980, Garden City, NY: Doubleday.
132. Sağlam P, Güngör H.C. He factors that related to decide to separate in women who has been exposed physical violence by their husbands. The Journal of International Social Research, 2016; 9(46): 1307-9581.
133. Toka H, Karbeyaz K, Balcı Y, Akkaya H, Eryürük M, Gündüz T, Eskişehir'de kadına yönelik şiddetin değerlendirilmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2009; 10(2): 261-276.

- 134.** Öğülmüş S, Keskin A. Invastigating the Socio- Demographic Properties of Women in Shelters and Characteristics of Violence That They are Exposed. Biomedical Research, 2017; 28 (6): 2384-2390.
- 135.** Kazancı D. Evliliklerinde Maruz Kaldıkları Şiddet Nedeniyle Kadın Sığınma Evlerinde Barınan Kadınların Kaygı ve Depresyon Düzeyleri. 2010, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, (Danışman Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Nursel Telman).

8. EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

- 1-Yaşınız: _____ (veya) Doğum tarihiniz: _____
- 2-Doğum yeriniz ? _____
- 3-Eğitim dereceniz, hangi okul mezunusunuz?
- a) Okur-yazar/değil b) İlkokul
d) Ortaokul e) Lise f) Üniversite
- 4-Eşinizle beraberlik bağınız şunlardan hangisidir?
- a) Resmi nikah b) Dini nikahı c) Her ikisi
- 5-Eşinizle nasıl evlendiniz?
- a) Tanışıp anlaşılarak b) Görücü usulü ile c) Diğer
- 6-Kaç yaşında evlendiniz? _____
- 7- Bu kaçmı evliliğiniz? _____
- 8- Bu evliliğinizi yapalı kaç yıl oldu? _____
- 9-Çocuğunuz var mı?
- a) Var (Sayısını belirtiniz.....) b) Yok
- 10- (Var ise) Kaç çocuğunuz var? _____ Kız _____ Erkek _____
- 11-Hanede sizin veya eşinizin önceki evlilikten olma çocuğı var mı?
- a) Var (Sayısını belirtiniz.....) b) Yok
- 12- Evde veya ev dışında gelir getiren bir işte çalışıyor musunuz?
- a) Evet b) Hayır
- 13- (Çalışıyorsa) Ne iş yapıyorsunuz?
- 14-Sizce aşağıdaki seçeneklerden hangisi ekonomik düzeyinizi en iyi ifade etmektedir?
- a)Gelir giderden az b) Gelir gidere denk c)Gelir giderden fazla
- 15- Eşiniz eğitim durumu nedir?
- a) Okur-yazar/ değil b) İlkokul
d) Ortaokul e) Lise f) Üniversite
- 16- Eşiniz çalışıyor mu?
- a) Evet b) Hayır
- 17-(Çalışıyorsa) Ne iş yapıyor?(Belirtiniz)
- 18- Evlilik öncesi kendi aileniz tarafından şiddete maruz kaldınız mı?
- a) Evet b) Hayır
- 19-Evlendikten sonra kendi memleketinizden ayrıldınız mı?
- a) Evet b) Hayır
- 20- Evlilik sonrası eşinizin ailesi ile birlikte mi yoksa kendi evinizde mi yaşadınız ?
- a)eşimin ailesiyle b) kendi evimde
- 21-Eşiniz size ne zaman şiddet uygulamaya başladı? Lütfen zamanı belirtiniz. (ilk 6 ay, 7 ay- 5 yıl arası, 5 yıldan sonra ya da tam zamanını belirtiniz)
-
- 22-Size ne zaman şiddet uygulardı? (Tartışınca, itiraz edince vb. belirtiniz)
-
- 23-Sözlü şiddet uyguladı mı?
- a) Evet b) Hayır
- 24-Ne tür sözel şiddet uyguladı? (Küfür, hakaret, vb. belirtiniz)
-
- 25-Fiziksel şiddet uyguladı mı?
- a) Evet b) Hayır

26-Ne tür fiziksel şiddet uyguladı? (Tokat, tekme, cisim fırlatma, vb. belirtiniz)

27-Cinsel şiddete maruz kaldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

28-Ne tür cinsel şiddet uyguladı? (zorla ilişki, ters ilişki vb. belirtiniz)

29-Ekonomik şiddete maruz kaldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

30-Ne tür ekonomik şiddet uyguladı? (para vermeme, evin ihtiyacını görmeme, çalışmasına engel olma vb. belirtiniz)

31-Duygusal/psikolojik şiddete maruz kaldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

32-Ne tür duygusal şiddet uyguladı? (aşağılama, fiziki görüntüsü ile dalga geçme vb. belirtiniz)

33- Siber şiddete maruz kaldınız mı?

a) Evet

b) Hayır

34-Ne tür siber şiddet uyguladı? (uygunsuz görüntüleri çekip başkasıyla paylaşma, başkasının uygunsuz görüntülerini zorla izletme vb. belirtiniz)

33-Eşiniz tarafından hiç ölümle tehdit edildiniz mi?

a) Evet

b) Hayır

34-Ne tür tehdit kullandı? (ölümle tehdit, aile ile tehdit, vb. belirtiniz)

Ek 2. Problem Çözme Envanteri

	Her zaman böyle davranırım	Çoğunlukla böyle davranırım	Sık sık böyle davranırım	Arada sırada böyle davranırım	Ender olarak böyle davranırım	Hiçbir zaman böyle davranmam
1-Bir sorunu çözmek için kullandığım çözüm yolları başarısız ise bunların neden başarısız olduğunu araştırmam.						
2-Zor bir sorunla karşılaştığımda ne olduğunu tam olarak belirleyebilmek için nasıl bilgi toplayacağımı uzun boylu düşünmem.						
3-Bir sorunu çözmek için gösterdiğim ilk çabalar başarısız olursa o sorun ile başa çıkabileceğimden şüpheye düşerim.						
4-Bir sorunumu çözdükten sonra bu sorunu çözerken neyin ise yaradığını, neyin yaramadığını ayrıntılı olarak düşünmem.						
5- Sorunlarımı çözmeye konusunda genellikle yaratıcı ve etkili çözümler üretebilirim.						
6- Bir sorunumu çözmek için belli bir yolu denedikten sonra durur ve ortaya çıkan sonuç ile olması gerektiğini düşündüğüm sonucu karşılaştırırım.						
7- Bir sorunum olduğunda onu çözebilmek için başvurabileceğim yolların hepsini düşünmeye çalışırım.						
8- Bir sorunla karşılaştığımda neler hissettiğimi anlamak için duygularımı incelerim.						
9- Bir sorun kafamı karıştırdığında duygu ve düşüncelerimi somut ve açık-seçik terimlerle ifade etmeye uğraşmam.						
10- Başlangıçta çözümünü fark etmesem de sorunlarımın çoğunu çözmeye yeteneğim vardır.						
11- Karşılaştığım sorunların çoğu, çözebileceğimden daha zor ve karmaşıktır.						
12- Genellikle kendimle ilgili kararları verebilirim ve bu kararlardan hoşnut olurum.						
13- Bir sorunla karşılaştığımda onu çözmek için genellikle aklıma gelen ilk yolu izlerim.						
14- Bazen durup sorunlarım üzerinde düşünmek yerine gelişigüzel sürüklenip giderim.						
15-Bir sorunla ilgili muhtemel bir çözüm yolu üzerinde karar vermeye çalışırken seçeneklerimin başarı ihtimalini tek tek değerlendirmem.						
16-Bir sorunla karşılaştığımda, başka konuya geçmeden önce durur ve o sorun üzerinde düşünürüm.						
17. Genellikle aklıma ilk gelen fikir doğrultusunda hareket ederim.						
18. Bir karar vermeye çalışırken her seçeneğin sonuçlarını ölçer, tartar, birbirleriyle karşılaştırır, sonra karar veririm.						
19. Bir sorunumu çözmek üzere plan yaparken o planı yürütebileceğime güvenirim.						
20. Belli bir çözüm planını uygulamaya koymadan önce, nasıl bir sonuç vereceğini tahmin etmeye çalışırım.						
21. Bir soruna yönelik muhtemel çözüm yollarını düşünürken çok fazla seçenek üretmem.						

22. Bir sorunu çözmeye çalışırken sıklıkla kullandığım bir yöntem; daha önce basıma gelmiş benzer sorunları düşünmektir.						
23. Yeterince zamanım olur ve çaba gösterirsem karşılaştığım sorunların çoğunu çözebileceğime inanıyorum.						
24. Yeni bir durumla karşılaştığımda ortaya çıkabilecek sorunları çözebileceğime inancım vardır.						
25. Bazen bir sorunu çözmek için çabaladığım halde, bir türlü esas konuya giremediğim ve gereksiz ayrıntılarla uğraştığım duygusunu yaşıyorum.						
26. Ani kararlar verir ve sonra pişmanlık duyarım.						
27. Yeni ve zor sorunları çözebilme yeteneğime güveniyorum.						
28. Elimdeki seçenekleri karşılaştırırken ve karar verirken kullandığım sistematik bir yöntem vardır.						
29. Bir sorunla basa çıkma yollarını düşünürken çeşitli fikirleri birleştirmeye çalışmam.						
30. Bir sorunla karşılaştığımda bu sorunun çıkmasında katkısı olabilecek benim dışındaki etmenleri genellikle dikkate almam.						
31. Bir konuyla karşılaştığımda ilk yaptığım şeylerden biri durumu gözden geçirmek ve konuyla ilgili olabilecek her türlü bilgiyi dikkate almaktır.						
32. Bazen duygusal olarak öylesine etkilenirim ki, sorunumla basa çıkma yollarından pek çoğunu dikkate bile almam.						
33. Bir karar verdikten sonra, ortaya çıkan sonuç genellikle benim beklediğim sonuca uyar.						
34. Bir sorunla karşılaştığımda, o durumla basa çıkabileceğimden genellikle pek emin değilimdir.						
35. Bir sorunun farkına vardığımda, ilk yaptığım şeylerden biri, sorunun tam olarak ne olduğunu anlamaya çalışmaktır.						

Ek 3. Coppersmith Benlik Saygısı Ölçeği

		Bana Uygun	Bana Uygun Değil
1	Sık sık keşke başka birisi olsam diye düşünürüm.		
2	Başkalarının önünde konuşmak bana zor gelir.		
3	Eğer elimde olsaydı kendimde birçok şeyi değiştirmek isterdim.		
4	Karar vermede fazla zorluk çekmem.		
5	İnsanlar benimle olmaktan hoşlanırlar.		
6	Evde kolayca moraliim bozulur		
7	Yeni şeylere kolay alışamam.		
8	Yaştlarım arasında sevilen biriyim.		
9	Genellikle ailem benden birçok şey bekler.		
10	Ailem genellikle duygularıma önem verir.		
11	Başkalarının söylediklerini kolaylıkla kabul ederim.		
12	Benim yerimde olmak oldukça zordur.		
13	Hayatımın karmakarışık olduğuna inanıyorum.		
14	Genellikle başkaları düşüncemi kabul ederler.		
15	Kendimi yetersiz buluyorum.		
16	Sık sık evden uzaklaşmayı düşünürüm.		
17	Yaptığım işten çoğunlukla memnun olmam.		
18	Başkaları kadar güzel/yakışıklı değilim.		
19	Söylenecek bir sözüm varsa onu söylemekten çekinmem.		
20	Ailem duygularımı anlar.		
21	Çok sevilen bir kimse değilim.		
22	Genellikle ailemin beni dışladığına inanıyorum.		
23	Yaptığım şeyler genellikle cesaretimi kırar		
24	Çevremde olup bitenlerden rahatsız olmam.		
25	Güvenilir bir kişi olmadığımı düşünüyorum.		

Ek 4. Durumluluk Kaygı Envanteri (State-Trait Anxiety Inventory –Stai-1)

		Hiç	Biraz	Çok	Tamamıyla
1	Şu anda sakinim				
2	Kendimi emniyette hissediyorum				
3	Şu anda sinirlerim gergin				
4	Pişmanlık duygusu içindeyim				
5	Şu anda huzur içindeyim				
6	Şu anda hiç keyfim yok				
7	Başıma geleceklerden endişe ediyorum				
8	Kendimi dinlenmiş hissediyorum				
9	Şu anda kaygılıyım				
10	Kendimi rahat hissediyorum				
11	Kendime güvenim var				
12	Şu anda asabım bozuk				
13	Çok sinirliyim				
14	Sinirlerimin çok gergin olduğunu hissediyorum				
15	Kendimi rahatlamış hissediyorum				
16	Şu anda halimden memnunum				
17	Şu anda endişeliyim				
18	Heyecandan kendimi şaşkına dönmüş hissediyorum				
19	Şu anda sevinçliyim				
20	Şu anda keyfim yerinde				

Ek 5. Kurum İzin Belgesi

T.C.
AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı

Sayı : 94952863-605.01-E.87115 10.01.2019
Konu : Mervenur ATALAY

DAĞITIM YERLERİNE

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün 03/01/2019 tarihli ve E.18325 sayılı yazısı ile Gaziantep Üniversitesi Halk Sağlığı Bölümünde yüksek lisans öğrencisi Mervenur ATALAY'ın, "Şiddetten Dolayı Kadın Sığınma Evleri ve Acil Servise Başvuran Kadınların Durumluluk Kaygı Düzeyi, Benlik Saygısı ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi" konulu seminer çalışmasını Diyarbakır Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı Kadın Konukevlerinde yapabilme talebi iletilmiş olup ilgili talep Bakan Yardımcılığı Makamının 08/01/2019 tarihli ve E.45812 sayılı Oluru ile uygun görülmüştür.

Talebin uygun görüldüğüne dair Bakan Yardımcılığı Makamı Oluru ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz, gereğini rica ederim.

 e-imzalıdır
Salih BOZKURT
Bakan a.
Eğitim ve Yayın Dairesi Başkan V.

Ek : 08/01/2019 tarihli 94952863-605.01-E.45812 sayılı yazı. (1 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
DİYARBAKIR VALİLİĞİNE
(Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü)
Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğüne

Bilgi:
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu çerçevesinde güvenli elektronik imzalı aslı ile aynıdır.

 T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Eskişehir Yolu Söğütözü Mah. 2177. Sok. No: 10/ A Kat: 27
Posta Kodu: 06510 Çankaya/ Ankara
(312)705 57 00
(312)705 57 57

Bilgi için: Cemalettin T. Sosyal Ç.

Ek 6. Etik Kurul İzin Belgesi

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU				
ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI		Şiddetten Dolayı Kadın Sığınma evi ve Acil Servise Başvuran Kadınların Ölüm Kaygısı, Durumluluk Kaygı Düzeyi, Benlik Saygısı ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi		
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU		170		
ETİK KURUL BİLGİLERİ	ETİK KURULUN ADI	Gaziantep Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu		
	AÇIK ADRESİ:	Gaziantep Üniversitesi Hayvan Deneyleri Araştırma Merkezi Binası (GAÜNDAM) Klinik Araştırmalar Etik Kurulu 27310 Şehitkamil/Gaziantep		
	TELEFON			
	FAKS			
	E-POSTA	etikkurul@gantep.edu.tr		
BAŞVURU BİLGİLERİ	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Doç.Dr.Zeynep GÜNGÖRMÜŞ		
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği ABD		
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği ABD		
	VARSA İDARI SORUMLU UNVANI/ADI/SOYADI			
	DESTEKLEYİCİ			
	PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ UNVANI/ADI/SOYADI (TÜBİTAK vb. gibi kaynaklardan destek alanlar için)			
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ			
	ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐	
		FAZ 2	☐	
		FAZ 3	☐	
FAZ 4		☐		
Gözlemsel ilaç çalışması		☐		
Tıbbi cihaz klinik araştırması		☐		
In vitro tıbbi tanı cihazları ile yapılan performans değerlendirme çalışmaları		☐		
İlaç dışı klinik araştırma		☒		
Diğer ise belirtiniz :				
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐	ÇOK MERKEZLİ ☒	ULUSAL ☒	ULUSLARARASI ☐
DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
	ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ			Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı		Açıklama	
	SİGORTA	☐		
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☐		
Etik Kurul Başkanı Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Aysun BAKANSEL ISIR İmza: Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.				

GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI		Şiddetten Dolayı Kadın Sığınma evi ve Acil Servise Başvuran Kadınların Ölüm Kaygısı, Durumluluk Kaygı Düzeyi, Benlik Saygısı ve Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi	
VARSA ARAŞTIRMANIN PROTOKOL KODU		170	
KARAR BİLGİLERİ	BIYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐	
	ILAN	☐	
	YILLIK BİLDİRİM	☐	
	SONUÇ RAPORU	☐	
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐	
	DİĞER:	☐	
	Karar No:2018/170		Tarih: 04.07.2018
Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın/çalışmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmanın/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmiştir. İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırmalar/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.			

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	Prof. Dr.Aysun BARANSEL ISIR

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet	Araştırma ile ilişki	Katılım *	İmza
Prof. Dr.Aysun BARANSEL ISIR	ADLI TIP	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof.Dr. Yasemin ZER	MIKROBİYOLOJİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof.Dr.Özlem ALTINDAĞ	FİZİK TEDAVİ ve REHABİLİTASYON	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof.Dr.Birgül ÖZÇİRPİCİ	HALK SAĞLIĞI	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof.Dr.Muradiye NACAK	TIBBİ FARMAKOLOJİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. İlker SEÇKİNER	ÜROLOJİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Mehmet KESKİN	PEDİATRİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Sinan AKBAYRAM	ÇOCUK HEMATOLOJİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Prof. Dr. Ramazan BAL	FİZYOLOJİ	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Doç. Dr. Umut ELBOĞA	NÜKLEER TIP	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Yrd.Doç.Dr. Serkan GÜRGÜL	BIYOFİZİK	Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Eda Didem YALÇIN	AĞIZ DIŞ ve ÇENE RADYOLOJİSİ	Gaziantep Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Uzm. Dr. Günay KOZAN	KBB	Gaziantep İl Sağlık Müdürlüğü	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Emine Aybiken YILDIRIM	AVUKAT	Gaziantep Barosu	E ☐ K ☒	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	
Recep TÜRK	BANKACI	Ziraat Bankası Gaziantep Bölge Yöneticisi	E ☒ K ☐	E ☐ H ☒	E ☐ H ☐	

Etik Kurul Başkanı'nın
Unvanı/Adı/Soyadı: Prof. Dr. Aysun BARANSEL ISIR
İmza:

Not: Etik kurul başkanı, imzasının yer almadığı her sayfaya imza atmalıdır.

9. ARAŞTIRMACI ÖZGEÇMİŞİ

1994 yılında Mersin’de doğan araştırmacı, ilkokul, ortaokul ve lise öğrenimini Mersin’de tamamladı.

2011-2015 yılları arasında Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksek Okulu’nda üniversite öğrenimini tamamladı.

2015- 2016 tarihleri arasında Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hastanesi Üroloji kliniğinde görev yaptı. 1 yıllık staj eğitiminin ardından Diyarbakır Asker Hastanesi’nde çalışmaya başladı. 2016 yılından itibaren Diyarbakır Asker Hastanesi’nde görev yapmaktadır.

2017 Ocak ayında Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalında yüksek lisans programına başladı.

Akademik Çalışmalar:

1. Atalay M. V. International Congress on Natural and Health Sciences (ICNHS) Kongresi, 2019, Adana (Sözlü Bildiri).